

Idun Aune

Glokal kulturell kapital:
Nyhetsmediebruk i utviklingen av
lokalt orienterte og kosmopolitiske
identiteter

En kvalitativ analyse av utvekslingsstudenters
nyhetsmediebruk

Masteroppgave i medier,
kommunikasjon og IT

Trondheim,
juni 2015

**Glokal kulturell kapital:
Nyhetsmediebruk i utviklingen av
lokalt orienterte og kosmopolitiske
identiteter**

En kvalitativ analyse av utvekslingsstudenters nyhetsmediebruk

Idun Aune
NTNU, Juni 2015

Abstract

This thesis has focused on how news media use amongst exchange students can contribute in the creation of local and cosmopolite identities. The analysis shows that there is a difference in use of homeland and host-country media in terms of function for the user. Language barriers keeps the news media from being a useful integration tool and time effects both media use and the ability to create bonds in the host-country. There is also a difference in the news media users, and the ones who prefer hard news can easier create cosmopolite identities. When Merton (1949, 1968) divides cultural capital in local and cosmopolite, I claim there can be no cosmopolite identity in the form of cultural capital without local grounding. The bases of what I will call *glocal cultural capital* is therefore multiple local identities and the ability of a global reflection like the one Beck (2006) call the global vision.

Forord

Våren 2014 var jeg forskningsassistent for et internasjonalt forskningsprosjekt om unge voksnes nyhetsbruk. Det inspirerte meg til å ville forske på sammenhengen mellom nyhetsbruk og stedstilknytning. Som tidligere utvekslingsstudent er jeg opptatt av hvordan geografisk mobilitet påvirker vår identitet og tilknytning til samfunn og det har gjort meg interessert i hva som former ens stedsidentitet. For det første vil jeg takke informantene som stilte opp til intervju. Videre vil jeg takke min biveileder Eiri Elvestad for å introdusere dette forskningsfeltet til meg, og for gode diskusjoner. I tillegg skal min hovedveileder Anders Todal Jenssen ha en stor takk for gode diskusjoner og innspill, og ikke minst for å ha troen på meg og oppgaven gjennom hele arbeidet. Henriette skal ha en spesiell takk som tok seg tid til å lese gi grundige tilbakemeldinger på oppgaven. Det siste semesteret ved NTNU har vært interessant, utfordrende, gøy og krevende, men aldri kjedelig. Jeg er stolt av å kunne levere en masteroppgave jeg har lagt ned all innsats og innsikt jeg sitter inne med.

Masterarbeidet hadde heller aldri blitt et samme uten MKI-klassen som sammen tar feiringen til nye høyder med fire dager i solfylte Nice etter innleveringen. Takk for to fantastiske år!

Idun Aune, 1. Juni Trondheim 2015

Innholdsfortegnelse

Abstract	ii
Forord	iii
1.1 Figuroversikt.....	vi
2 Introduksjon	7
2.1 Problemstilling.....	8
2.2 Avgrensning.....	9
2.3 Oppgavens struktur	11
3 Teoretiske perspektiver	12
3.1 Identitetsskaping i møtet mellom «oss» og «dem».....	12
3.2 Utveksling som kulturmøte.....	12
3.3 Medienes funksjon i identitetsforvaltningen.....	13
3.4 Endringer i mediebruken.....	15
3.5 Endringer i koblingen mellom individ og stedsidentitet.....	16
3.6 Medienes rolle i utviklingen av stedstilknytning	17
3.7 Forskning på stedstilknytning og mediebruk.....	18
3.8 Stedstilknytning som kulturell kapital	19
3.9 Operasjonalisering av forskningsspørsmålet	21
4 Metodevalg	23
4.1 Forskningsdesign	23
4.2 Problemstilling.....	23
4.2.1 Utvalg	24
4.3 Operasjonalisering	24
4.3.1 Tema i intervjuguiden	25
4.3.2 Etske spørsmål.....	25
4.4 Fremgangsmåte	26
4.4.1 Gjennomføring	27
4.4.2 Forskerens rolle under intervjuene	28
4.5 Styrker og svakheter	29
4.6 Analytisk tilnærming	30
4.6.1 Teoretisk abstraksjon av data	32
5 Hvem er utvekslingsstudentene?	33
5.1 Motivasjon	33

5.2	Sosialt nettverk.....	35
5.3	Nyhetsmediebruk	37
6	Endring i nyhetsmediebruk under utveksling	43
6.1	Nedgang i nyhetsmediebruken.....	43
6.1.1	Nyhetsmediebrukerne på utveksling	45
6.2	Årsaker til nedgang	46
6.2.1	Språk.....	46
6.2.2	Tid	50
6.3	Nyhetsmedienes funksjon for brukerne	52
6.3.1	Vertsmedier	53
6.3.2	Norske medier	55
7	Endringer i stedstilknytning og nyhetsmediebruk som følge av utvekslingsoppholdet	59
7.1	Utvidet interessefelt ved nye bekjentskap.....	60
7.2	Stedstilknytning	61
7.2.1	Utvikling av lokalt orienterte identiteter	61
7.2.2	Utvikling av kosmopolitisk identitet	66
8	Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning	
	71	
8.1	Hva innebærer det å være en kosmopolitt?.....	73
9	Konklusjon	76
	Litteraturliste	79
10	Vedlegg.....	82
10.1	Vedlegg 1: Intervjuguide	82
10.2	Vedlegg 2: Epostforespørsel	84
10.3	Vedlegg 3: Sammenhengen mellom språk, nyhetsmediebruk og stedstilknytning:.....	85
10.4	Vedlegg 4 Sammenhengen mellom tid, nyhetsmediebruk og stedstilknytning:.....	85

I.I Figuroversikt

Figur 1: Illustrasjon over de fire funksjonene til McQuail(2000):	14
Figur 2: Anonymisert oversikt over utvalget:	26
Figur 3: Fordeling av typer nyhetsmediebrukere:.....	41
Figur 4: Inndeling av informantene etter stedstilknytning:.....	70
Figur 5: Sammenhengen mellom nyhetsmediebruk og stedstilknytning:.....	71
Figur 6: Ulike former for stedstilknytning og kulturell kapital:	75

2 Introduksjon

I stortingsmelding 2009 nr. 14 slås det fast at Norge i en globalisert verden er avhengig av mennesker med inngående kunnskap om, og erfaring fra, andre kulturer (Kunnskapsdepartementet 2009). Man trenger det Beck (2008) kaller et «kosmopolitisk blikk¹» i det moderne samfunn. Utdanning er viktig for å fremme flerkulturell dialog og mellommenneskelig forståelse, og økt mobilitet i utdanning er derfor et gode. Det framgår som et mål at norske elever og studenter skal være verdensborgere². Det understrekes også at framtidens verdiskaping forutsetter global konkurransedyktighet (Kunnskapsdepartementet 2009: 5 - 6). Evnen til å navigere i og mellom ulike kulturer kan ses på som positive ønskede egenskaper i form av ekspertise, ressurs, og som kulturell kapital (Elvestad 2008). Jeg vil studere mediebrukens betydning for utviklingen av lokale og kosmopolitiske identiteter.

Vi lever i en globalisert verden hvor tanker, ideer, varer og mennesker beveger seg på tvers av landegrenser. Rantanen (2005) beskriver globalisering i dag som «mediert globalisering» og definerer globalisering som «en verdensomfattende prosess der økonomiske, politiske, kulturelle og sosiale relasjoner i økende grad medieres på tvers av tid og rom». Det kan forstås ved at de fleste globaliseringsprosesser i dag skjer over Internett og gjennom sosiale nettverk (Vettenranta 2010). Mediene bidrar i globaliseringsprosesser på tre måter: som kanaler for kommunikasjon, som sendebud om at det finnes en verden utenfor det lokale via nyhetsformidling, og som en sosial infrastruktur (Hjarvard 2001). Jeg vil fokusere på hvordan mediene gjennom nyhetsformidling skaper økt bevissthet om verden utenfor det lokale. I følge Castells (2008) lever vi i et globalt nettverkssamfunn som løsriver kommunikasjon fra tid og rom i den forstand at fysisk avstand har mindre betydning. Dagens mediehverdag er ikke bare lokal, men global. Vi blir eksponert for virkeligheter langt unna vår egen, og flere og flere benytter seg av muligheten til å reise og oppleve verden. Fra lokale riksmidier som hovedkilde til informasjon tilbyr Internett et nærmest ubegrenset

---

¹Beck beskriver det som: "Global sense, a sense of boundarylessness. An everyday, historically alert, reflexive awareness of ambivalences in a milieu of blurring differentiations and cultural contradictions. It reveals not just the „anguish“ but also the possibility of shaping one`s life and social relations under conditions of cultural mixture. It is simultaneously a sceptical, disillusioned, self-critical outlook" (Beck 2006:3).

² Det norske ordet for kosmopolitter. Jeg kommer til å bruke disse om hverandre i oppgaven.

mediemangfold. Valgmulighetene er mange, noe som kan føre til økt spesialisering i nyhetsmediebruken (Aalberg & Elvestad 2005). Hvem vi er og ønsker å være er i større grad avhengig av individuelle bevisste og ubevisste valg enn av tradisjon. Jeg vil undersøke mediernes rolle i identitetsforhandlingen.

Hylland Eriksen (2007) foretrekker å beskrive globaliseringsprosessene som både sammensmeltningen av verden og bevisstgjøringen rundt verden som en helhet. Spesielt denne bevisstgjøringen synes jeg er interessant. Giddens (2000) mener globalisering er en intensivering av verdens omfattende sosiale relasjoner, men at samspillet ikke nødvendigvis fører til homogenisering, men til motstridende interesser. Vettenranta (2010) mener at globaliseringen ikke gjør oss mer like, men den gjør oss mer sammenlignbare (Vettenranta 2010: 36). Ved økt kjennskap til andre levested og kulturer blir man mer bevisst sin egen identitet. En konsekvens av globalisering kan være en deterritorialisering, hvor naturlige bånd mellom kultur og geografi forsvinner så det ikke lenger er en direkte forbindelse mellom identitet og lokalitet (Vettenranta 2010: 37). Robertson (2012) hevder at mennesker lever i en «glokal» virkelighet, hvor lokal kultur tar med seg internasjonal kultur, men beholder sitt særpreg. Jeg er interessert i å undersøke mer om forholdet mellom det lokale og det globale på individnivå.

2.1 Problemstilling

Min overordnede problemstilling er: Hvordan bidrar (nyhets)medier til utviklingen av lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter? Noen grupper er særlig interessante i denne sammenhengen; de geografisk mobile. Det er tidligere forsket på innvandrere og borteboende studenters mediebruk. Elvestad fant en sirkulær påvirkning mellom mediebruk, sosial integrering og stedstilknytning (Elvestad 2008). Jeg vil i denne oppgaven studere utvekslingsstudenter som gruppe. Der innvandrere ofte ikke har hatt stort valg rundt det å forlate hjemland har borteboende studenter aktivt valgt å forlate hjemstedet for en tid de selv bestemmer. Slik er utvekslingsstudentene mest like de borteboende studentene. Likevel kan det være fellestrekk mellom innvandrere og utvekslingsstudenter ved at begge gruppene har et ben i Norge og et ben utenfor. I motsetning til innvandrere vet de derimot at de skal tilbake til Norge, noe som kan påvirke både integrering og mediebruk. Å studere hvordan utvekslingsstudentene bruker medier under og etter sitt utenlandsopphold kan være en måte å studere deres

Introduksjon

tilknytning til Norge og utvekslingslandet. Jeg ønsker med dette å belyse mediebrukens betydning for utviklingen av lokale og kosmopolitiske identiteter. Mitt forskningsspørsmål lyder som følger:

Hvordan har nyhetsmediebruken til utvekslingsstudentene bidratt til utviklingen av lokalt orienterte eller kosmopolitiske identiteter?

Problemstillingen tar for seg nyhetsmediebruk som et verktøy i utviklingen av stedstilknytning til en gruppe unge voksne som har opplevd hvordan det er å forholde seg til to kulturer i en periode av livet hvor man gjennomgår mange identitetsforhandlinger. Jeg legger med andre ord til grunn at nyhetsmediebruk bidrar til utviklingen av stedstilknytning, noe jeg vil argumentere for i neste kapittel. Det betyr ikke at nyhetsbruken ikke brukes forskjellig. Problemstillingen vil bli belyst ved hjelp av intervjuer med studenter som har fullført et utvekslingsopphold i utlandet. Intervjuene ble gjennomført etter utenlandsoppholdet og studentene ble bedt om å fortelle både om nyhetsmediebruken under utenlandsoppholdet og etter de var tilbake fra utvekslingen.

2.2 Avgrensning

Problemstillingen legger noen rammer for oppgaven, men jeg ønsker å presisere ytterligere hvilke valg jeg har tatt for å begrense og spisse oppgaven. Jeg har valgt å studere norske utvekslingsstudenter som gruppe fordi jeg tror deres utvekslingserfaringer har gjort at de har måttet reflektere mer rundt sin identitet og sin mediebruk enn de fleste andre unge voksne, og dermed har et mer bevisst forhold til sin identitet. Som nevnt er det spesielt interessant at dette skjer i en periode hvor identiteten er i stor endring i overgangen mellom ungdom og voksen, siden det gjør dem mer åpen for nye inntrykk (Frisén & Hwang 2006). Dette gjør de til gode kandidater til forskning på nyhetsmediebruk og tilknytning i samfunnet. Jeg er inspirert av bruksstudietradisjonens fokus på hvordan mediene brukes ulikt av publikum. Jeg ønsker derfor å se nærmere på hvilken funksjon mediene spiller for brukerne og deres tilknytning til samfunnet.

Opgaven vil ikke ta for seg all type mediebruk, men fokusere på bruk av nyhetsmedier. Når jeg snakker om nyheter vil jeg skille mellom myke nyheter, (soft news) og harde nyheter (hard news) når jeg omtaler nyhetsmediebruken til

informantene. Man kan forklare begrepene ved hjelp av tre dimensjoner, hvor harde nyheter har fokus på samfunn, prosesser og strukturer med politisk relevant innhold, mens myke nyheter har fokus på individ, en personlig og ofte følelsesmessig stil og innhold som ikke er politisk relevant (Reinemann, Stanyer & Legante 2011: 224). Myke nyheter knyttes ofte til infotainment og tabloide nyheter mens harde nyheter til aktualitetsnyheter fra innenriks og utenriks.

Stedstilknytning kan måles gjennom identifikasjon med lokalsamfunn, region, nasjon, kontinent eller verden som helhet (Norris 2000). Identifikasjon med lokalsamfunn og nasjon (lokal) viser at geografiske avgrensning har betydning for stedstilknytningen, mens identifikasjon på høyere nivåer (kosmopolitt) viser at geografisk avgrensning har mindre betydning. I kapittel 2 vil jeg redegjøre for hva jeg legger i lokal og kosmopolitisk stedstilknytning ved hjelp av Robert K. Merton (1949, 1968) sin dikotomi. Stedstilknytning kan både beskrives som en subjektiv følelse av sosial tilhørighet til et stedsforankret fellesskap og en objektiv størrelse knyttet til hvilken politisk, mediesituasjon eller geografisk kontekst man befinner seg i. Jeg vil i denne oppgaven beskrive stedstilknytning som en følelse. Dette påvirker også måten jeg vil analysere sammenhengen mellom stedstilknytning og mediebruk. Sammenhengen mellom stedstilknytning og mediebruk kan analyseres på to måter. En måte er å se på mediebruken som årsak til og følge av individers følelse av tilknytning. Man kan også undersøke hvordan stedlige kontekster har betydning for mediebruk. Med stedlige kontekster menes hvordan mediestrukturer og nasjonale kontekster påvirker mediebruken (Elvestad 2008: 14). Eksempelvis vil avislesing i Norge hvor en høy andel av befolkningen leser aviser kunne være samlende for nasjonen, mens avislesing i et land med lav leserandel kun skaper en samlende effekt for de få som leser avisen. Jeg vil i denne oppgaven analysere sammenhengen mellom mediebruk og stedstilknytning ved å se på mediebruken som årsak til og følge av individers følelse av tilknytning. Likevel vil den norske konteksten ligge som et bakteppe og kan umulig ignoreres helt.

Introduksjon

2.3 Oppgavens struktur

Jeg vil starte med å presentere ulike teoretiske perspektiver, med fokus på identitetsteori og bruksforskning. Gjennom de vil jeg operasjonalisere forskningsspørsmålet i tre delspørsmål. I metoden vil jeg redegjøre for de valgene jeg har gjort i oppgaven, og hvilke konsekvenser disse har for resultatene. Analysen er delt inn i tre deler. Første kapittel gir en kort presentasjon av utvekslingsstudentene og hva som skiller dem i motivasjon, nettverk og som nyhetsbrukere. De neste to tar for seg delspørsmålene presentert i teorikapittelet. Deretter følger en diskusjonsdel som har som mål å trekke disse trådene sammen og fra ulike perspektiver vise hvordan nyhetsmediebruken kan fortelle noe om utviklingen av lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter hos informantene. Avslutningsvis vil jeg oppsummere mine funn og peke på veier å gå i videre forskning.

3 Teoretiske perspektiver

I teorikapittelet vil jeg framlegge relevant teori som tydeliggjør identitetsbegrepet jeg forholder meg til, i tillegg til teori om mediebruk og stedstilknytning. Jeg ønsker å drøfte hvordan forholdet mellom sted og identitet er i endring og at mediebruk kan være et verktøy i identitetsforhandlingen. Avslutningsvis vil jeg presentere tre delspørsmål som skal hjelpe til å besvare forskningsspørsmålet.

3.1 Identitetsskaping i møtet mellom «oss» og «dem»

Tilknytning i samfunnet handler om hvorvidt man kan identifisere seg selv som en del av en større gruppe. I sosialpsykologien deler man identitet inn i personlig og sosial identitet. Personlig identitet handler om selvet som individ med unike egenskaper. Under sosial identitet ligger interpersonal identitet som omhandler de nære relasjonene til andre mennesker, og kollektiv identitet som handler om det kollektive selv i større grupper, eksempelvis som borger i et lokalsamfunn (Sedikides, Gaertner, Luke, O' Mara & Gebauer 2013). I tillegg introduserte Moldoveanu og Stevenson (2001) begrepet multiple identiteter, som bygger på tanken om at mennesker har flere identiteter. I denne oppgaven er utvekslingsstudentenes kollektive identitet i fokus. Kollektiv identitet skapes og endres gjennom prosesser av tingliggjøring³, inkludering og ekskludering (Giddens 1991). Ved å definere seg selv i motsetning til noe annet skaper man et fellesskap som skiller på «oss» og «dem». I møte med ukjente skapes slike distinksjoner mellom «oss» og «dem» automatisk (Bochner 1982: 11). Sampedro (1998) skiller mellom ekskluderende og inkluderende grenser, hvor ekskluderende grenser handler om å finne negative kjennetegn som understreker forskjeller, mens inkluderende grenser handler om å gjenkjenne likheter. Siden den kollektive identiteten skapes i møte med andre vil kulturmøter fungere som en «prøvelse» i utviklingen av selvet, hvor man får testet sin identitet gjennom sammenligning. Kulturmøter er med andre ord med på å forme vår kollektive identitet.

3.2 Utveksling som kulturmøte

Verdien av utvekslingsstudier ligger i hovedsak i møtet mellom kulturer fordi kulturmøter utfordrer ens etablerte identitet. I møte med en ny kultur kan man oppleve et «kultursjokk». Et kultursjokk oppstår når kjente tegn og rammer fra eget miljø byttes ut med andre

---

³ Betrakte noe som en ting.

Teoretiske perspektiver

fremmede tegn (Furnham & Bochner 1982: 168). Kultursjokket kan manifestere seg i tre forhold. For det første kan man oppleve kulturforskjeller, som er avhengig av om man møter en kultur veldig annerledes fra ens egen. For det andre kan individuelle forskjeller gjøre at folk takler møtet med en ny kultur godt eller dårlig. Unge, høyt utdannede har ofte lettere for å tilpasse seg. Det siste er selve utenlandsoppholdet i seg selv. Her ser man at man opplever mindre problemer med en gradvis tilvenning enn om man blir kastet ut i det alene. Også språk kan være en del av kultursjokket (Furnham & Bochner 1982: 168). «Social skill»-modellen viser at personer som er ny i en kultur vil være ukyndig fordi man ikke er sosialisert inn i reglene og rutineene i kulturen. Dette skjer selv om man er kyndig i egen kultur (Furnham & Bochner 1982: 166). Følelsen av å være ukyndig hindrer integrering i den nye kulturen, men kan også gi folk innsikt i hvordan det er å være den ukyndige. På den måten vil kulturmøter uansett skape refleksjoner som vil påvirke ens identitet i den ene eller andre retningen.

Den kollektive identiteten påvirkes også av hvilke sosiale nettverk man er en del av eller skaper. På utveksling kan man danne seg tre ulike typer nettverk. Et monokulturelt nettverk består av andre nordmenn på utveksling, og fungerer som en plass hvor man kan uttrykke hjemlandskultur. Et bikulturelt nettverk består av faglige kontakter man har knyttet hvor relasjonen begrenses til arbeidstiden, mens et multikulturelt nettverk består av de bekjentskapene man tilbringer tid med på fritiden. Furnham og Bochner (1982) mener at det er fordelaktig for integreringen å ha størst mulig multikulturelt nettverk. Deres undersøkelse viser at utvekslingsstudenter med størst multikulturelt nettverk takler kultursjokket best og lærer de kulturelle kodene raskest (Furnham & Bochner 1982: 173). Hvis man legger argumentene til Furnham og Bochner (1982) til grunn, vil utvekslingsstudentene i dette utvalget med størst multikulturelt nettverk være de som integreres best, noe som igjen vil påvirke opplevelsen av stedsidentitet.

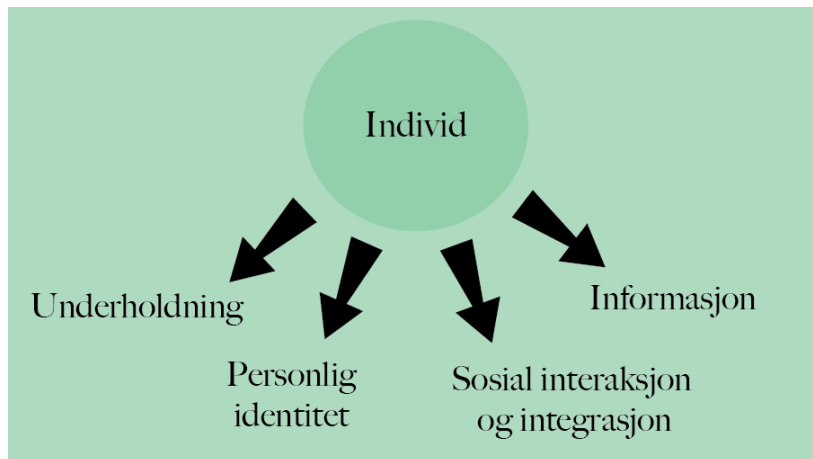
3.3 Medienes funksjon i identitetsforvaltningen

Siden jeg er inspirert av mediepersepsjon vil det være nyttig å redegjøre for bruksstudietradisjonen (Uses and gratifications research). Retningen er opptatt av å knytte mediebruk til psykologiske behov hos publikum, noe som innebærer en vektlegging av brukernes tilnærming til, og anvendelse av mediene. Fra et psykologisk perspektiv så Katz, Blumler og Gurevitch (1973-1974) på massemedia som et middel for individer å interagere

eller koble av med andre. De deler inn mediebruken i fem kategorier med sosiale og psykologiske funksjoner: Kognitive behov, affektive behov, personlige identitetsbyggende behov, sosiale relasjoner og avkobling. I tråd med mediebruksforskningen utviklet Denis McQuail (2000: 388) en typologi som involverer fire hovedkategorier av mediefunksjoner han hevder gir mennesker utbytte av mediebruk. Disse er integrasjon og sosial interaksjon, personlig identitet, informasjon, samt underholdning (illustrert i Figur 1). Inndelingen vil jeg bruke som et redskap for å forstå utvalgets mediebruk. Noen av funksjonene spiller mer på individet som samfunnsborger og del av et fellesskap mens andre handler mer om individets personlige behov og selvutvikling. Jeg vil kalle skillet forholdet mellom «business and pleasure».

Figur 1: Illustrasjon over de fire funksjonene til McQuail(2000):

Medienes informasjonsfunksjon har relevans for publikums forhold til sine omgivelser. Det er gjennom denne funksjonen at mediebruk kan tilfredsstille menneskers behov for å orientere seg i samfunnet, etablere rammer for meninger- og valg, til læring, og til å utvikle kunnskap (Hagen 2000: 60). Nyheter gjør således mer enn å overføre direkte informasjon, det bekrefter og stadfester livets gang og representerer en underliggende orden (Carey 1989: 19). Mediebruk bør derfor ses på som en form for bekreftelse i tillegg til en kilde for informasjon. Den er med andre ord tett knyttet til individets identitetsforhandlinger. Man kan skille mellom rituelle og instrumentelle grunner til mediebruk. I følge Carey (1989) bringer rituell kommunikasjon folk sammen i fellesskap og hverdag. Gjennom mediebegivenheter hevdet Dayan og Katz (1994) at kringkasting av historiske hendelser har blitt massemedierte verdensritualer som former det Anderson (1996) beskriver som forestilte fellesskap.

Elliott (1980) beskriver ritualer som et uttrykk for sosiale relasjoner:

Teoretiske perspektiver

«Ritual is less a communication about social reality than a symbolic performance giving symbolic expression to social relationships.»(Elliott 1980: 610)

Det understreker at mediebruken handler om mer enn et informasjonsbehov. Det er ikke bare mediebegivenheter, men også daglig mediebruk som kan skape forestilte fellesskap (Putnam 2000). Forestilte fellesskap blir virkelige når folk handler i tråd med sin forestilling. På den måten fungerer mediene som lim mellom individer i moderne komplekse samfunn (Aalberg & Elvestad 2005). «Deltakelse» i mediebegivenheter som store sportsarrangementer, kjendisbryllup eller månelandinger vil kunne bidra til sterkere tilknytning til de fellesskapene som portretteres, gitt at de som ser på føler seg som en del av dem. Mediebegivenheter kan også skape skiller og motstand ved å definere hva som er bra og akseptert og hva som ikke er det. Ved at mediene framstiller skille mellom «vi» og «dem» blir noen grupper integrert i samfunnet og andre ikke. Mediebruk er med andre ord ikke bare integrerende, men kan også være konfliktbyggende. I denne oppgaven vil mediens integrerende funksjon være i fokus. At mediebruken har en større mening enn «kun» for informasjon styrker mitt argument om mediebruk som en viktig del av identitetsbygging. Det er derfor viktig å studere mediebruk hvis man ønsker å si noe om kollektiv identitet.

3.4 Endringer i mediebruken

Som beskrevet innledningsvis har et mangfold i medietilbudet og nye digitale kanaler ført til endringer i mediehverdagen. I de siste tiårene har medieutviklingen gått i retning av flere innholdsleverandører, flere kanaler og flere som tilbyr innhold gjennom hele døgnet. Dette har ført til en sterkere konkurranse om publikums oppmerksomhet, og mediens jakt på publikum har ført til en prioritering av det mest populære innholdet: underholdning. Nyhetsproduksjon i tråd med ideene om allmennkringkasting og mediens samfunnsoppdrag blir presset (Høst 2010). For publikum betyr det utvidete nyhetstilbudet at det har blitt mye lettere enn før å holde seg løpende oppdatert om dagens nyheter og skaffe seg informasjon fra flere kilder. Samtidig betyr økningen i medietilbud at det er lettere å velge bort nyheter til fordel for underholdning(Lelkes, Iyengar & Sood 2013; Aalberg, Van Aelst & Curran 2010). Dette har sammen ført til at det blir opp til hver enkelt om, hvor mye og hvilken type informasjon de eksponeres for.

I en gjennomgang av norsk nyhetsmediebruk fra 1994 til 2009 presenterte Høst (2010) tre typer nyhetsmediebrukene. Han mener de fleste norske nyhetsmediebrukene befinner seg et sted mellom «nyhetsjegeren», «samfunnsborgeren» og «underholdningssøkeren». Før var

samfunnsborgeren den ideelle nyhetsmediebrukeren. Nyhetsmediebruken var da preget av at man tok seg god tid, og det var ansett som noe viktig, både for en selv og samfunnet å holde seg oppdatert. Samfunnsborgeren leste avisen for å skaffe seg nødvendig kunnskap for å ta et velinformert valg av politisk parti. I dag beskriver Høst (2010) nyhetsjegeren som den ideelle nyhetsmediebrukeren.

«Den ideelle nyhetsmediebrukeren i dag er heller den som alltid er oppdatert, alltid og overalt, og som deler sine nyhetsopplevelser med likesinnede og får tips om andre nyheter tilbake.»(Høst 2010: 23)

I den andre delen av skalaen finner man underholdningssøkeren, som bruker mediene til å bli underholdt og bryr seg lite om nyheter generelt. Det er viktig for analysen å være bevisst rundt disse medieendringene og hvordan økt mangfold og spesialisering kan påvirke mediebruken som et verktøy. Hvilken type nyhetsmediebrukere er utvekslingsstudentene og hvilke funksjoner vil de vektlegge i sin mediebruk?

3.5 Endringer i koblingen mellom individ og stedsidentitet

I en globalisert verden hevdes geografiske steder å ha mindre betydning for hvem vi er og blir og hvilke sosiale fellesskap og nettverk vi inngår i (Giddens 1991). Gjennom blant annet nasjonsutvandring brytes tradisjoner og konvensjoner ned, og de stabile strukturene som har konstituert identitet blir svekket. Dette fører til at individer må realisere sin egen identitet stadig oftere enn tidligere (Giddens 2000: 65). I følge Giddens (1991: 78) kan selvrealisering forstås som balansen mellom muligheter og risiko. Utveksling kan være én måte å realisere sin identitet på. Mens identiteten stadig testes i møte med andre kulturer må selvrealisering oppfattes som en kontinuerlig prosess. Thompson (1995: 207) mener at selv om individer i økende grad har tilgang til «ikke-lokal kunnskap» betyr det ikke at koblingen mellom selvet og det lokale stedet svekkes, siden kunnskap alltid tilegnes i en lokal kontekst. Han mener den økte tilgangen på medierte opplevelser skaper nye muligheter, nye valg og nye arenaer for eksperimentering med selvet (Thompson 1995: 233). Thompson har et mer optimistisk syn som bygger på at man aldri løsrives helt fra en lokal kontekst. Hvis Thompson har rett kan utveksling være en slik arena for eksperimentering med selvet. Jeg ønsker å undersøke nettopp utviklingen av stedstilknytning som del av individers kollektive identitet, men vil skille mellom tilknytning til geografisk sted og til lokalsamfunn.

3.6 Medienes rolle i utviklingen av stedstilknytning

Stedstilknytning er en del av individers kollektive identitet. Hvordan man forholder seg til steder man bor, avhenger av om man har planer om å bli boende eller flytte videre (Stamm 1985). Begrepet «diaspora» brukes av enkelte om langvarig eller varig utlendighet (Kjeldstadli 2008 i Vettenranta 2010: 34). I et ønske om å definere diaspora peker Cohen (1997) på noen fellestrekk i bruken av begrepet: Diaspora er spredt fra hjemlandet, ofte traumatisk eller på leting etter jobb. De har en felles idealisert forestilling rundt hjemlandet og et ønske om å reise hjem, en sterk etnisk gruppetilhørighet opprettholdt over lang tid, og en solidaritetsfølelse med andre fra samme etniske gruppe i andre land. Mange har et vanskelig forhold til vertslandet fordi de ikke føler seg akseptert, men muligheten til et kreativt rikt liv i tolerante vertsland (Cohen 1997: 180). Internasjonal forskning understreker betydningen av hjemlandsmedier for diasporafelleskap og personlig identitet (Askoy & Robins 2000). Norsk forskning på geografisk mobile har fokusert på innvandrere som gruppe og deres nyhetsmediebruk. I en studie av innvandreres bruk av satellittfjernsyn fant Bakøy (2006) at de færreste hadde monokulturelle seervaner og at satellittfjernsynet i hovedsak synes å bidra til en tilknytning til et mangfold av kulturelle rom, og ikke til en ensidig dyrking av eller forherligelse av hjemlandets kultur. Sæther (2008) fant at flerkulturelle unge bruker mer tid og flere kilder når de leter etter nasjonale og internasjonale nyheter, og spesielt nyheter i sammenheng med sitt opprinnelsesland. Mens Bakøy (2006) og Sæther (2008) ikke skiller mellom forskjeller i ulike innvandrergrupper sin tilknytning til hjemlandet og hjemlandsmedier, diskuterer Elvestad (2007) hvordan unge norsk-vietnameseres bruk av hjemlandsmedier kan fungere som en ressurs eller en flukt for de som lever i to kulturer. Hun viser at innvandrere bruker medier for å navigere i to kulturer, både for å beholde identitet til hjemlandet og for å skape nye relasjoner med det nye samfunnet. Ved bruk av hjemlandsmedier tenker individer i diasporaen på tvers av kulturelle rom (Askoy & Robins 2000). Det er med andre ord en ressurs å bruke hjemlandsmedier i vertslandet, men det er viktig at også vertsmedier brukes (Sæther 2008).

Det som skiller studieutveksling fra andre typer kulturell interaksjon er dens positive form. Utvekslingens intensjon er å oppfordre studenter til å krysse kulturelle og nasjonale barrierer, i det minste for å skaffe seg relevante nettverk og fagkunnskap (Furnham & Bochner 1982: 161). I sitt studium av malaysiske utvekslingsstudenter analyserte Rizvi (2000) hvordan en ny, selvsikker studentdiaspora utviklet en evne til å se verden som dynamisk og flerkulturell.

Utvekslingsstudentene ble beskrevet som hybride studentdiaspora (Rizvi, 2000). Jeg vil legge Cohen (1997) sin beskrivelse av diaspora til grunn, og ser det da som å strekke strikken langt å kalle utvekslingsstudenter for diaspora. Jeg mener likevel at teoriene rundt mediebruk for personer med ben plantet i flere kulturer vil være nyttig i forskning på sammenhengen mellom medienes rolle i individers kollektive identitetsbygging.

3.7 Forskning på stedstilknytning og mediebruk

I sin avhandling belyser Elvestad (2008) hvordan mediebruk kan forstås i lys av individers stedstilknytning, som har betydning for sosial integrering i lokale og globale fellesskap. Gjennom fire artikler tar hun for seg lokal nyhetsmediebruk blant borteboende studenter, norsk-vietnameseres bruk av hjemlandsmedier⁴, avislesing i Europa og interesse for lokal og utenriksnyheter i tradisjonelle medier versus Internett. Hennes konklusjon er at mediebrukerne slett ikke er stedløse, og at deres stedstilknytning reflekteres i mediebruken. Om hun har rett vil mediebruk være en måte å beskrive folks kollektive identitet i en global virkelighet. I nettverkssamfunnet løsrives mediebruken fra tid og rom, men i følge Elvestad (2008) trenger ikke ny medieteknologi å bety en svekket stedstilknytning. Mye av innholdet på Internett er lokalt rettet, og kan være like integrerende som tradisjonelle medier. Hun ser som Thompson (1995) på den nye medieteknologien som et verktøy i utviklingen av nye former for stedstilknytning. Jeg kommer til å legge dette synet til grunn for analysen, og er årsaken til at jeg i forskningsspørsmålet spør *hvordan* og ikke *om* nyhetsmediebruken bidrar.

Sampedro (1998) forsket på utvekslingsstudenter i USA og mente at å bruke media fra hjemlandet når man er i utlandet er et kulturelt ritual som kan knyttes til det Giddens (1991) omtaler som «ontologisk sikkerhet». Giddens (1991) introduserer begrepet ontologisk sikkerhet som en sinnstilstand man opplever ved orden og kontinuitet rundt viktige hendelser i livet. Han mener at graden av ontologisk sikkerhet avhenger av og bidrar til folks evne til å gi mening til sitt liv. Mening finner man gjennom å oppleve positive og stabile følelser og ved å unngå kaos og angst. Ontologisk sikkerhet handler også om å ha et positivt syn på seg selv, verden og framtiden. Den rituelle mediebruken gir utvekslingsstudentene noen symbolske «knagger» som hjelper dem i identitetsforvaltningen. En del av det handler om muligheten til å teste tilhørighet gjennom gitte identitetsmarkører man kan avvise eller godta. Hjemlandsmedier fungerte derfor som symbolske målestokker i en sammenlikning med

---

⁴ Medier fra sitt eller foreldrenes opprinnelsesland.

Teoretiske perspektiver

vertslandet og bidrar derfor til danningen av det sosiale selvet. Vaner og hverdagsaktiviteter styrker den ontologiske sikkerheten, og forsterker det forestilte fellesskapet med hjemlandet. I min analyse vil jeg undersøke om nyhetsmediebruken til dette utvalget av norske utvekslingsstudenter også bunner i behovet for ontologisk sikkerhet, eller om det er andre motivasjoner som ligger bak nyhetsmediebruken.

Mediebruk kan bidra til å integrere individer i ulike fellesskap, og den enkeltes mediebruk kan ha betydning for hvor nær en kulturell kjerne man er (Elvestad 2008: 13). Det ligger også noen begrensninger rundt mediens integrerende egenskaper. Sosiale forskjeller forklarer ulik mediebruk. Den ulike mediebruken kan føre til at bestemte grupper i samfunnet blir sterkere integrert i lokalsamfunnet enn andre. Jeg vil derfor fokusere på å identifisere ulike nyhetsbrukerne og undersøke om det er forskjell mellom dem.

3.8 Stedstilknytning som kulturell kapital

I boka *Distinksjonen* argumenterer Bourdieu (1984) for at det sosiale liv kan oppfattes som et flerdimensjonalt spill om status, hvor økonomiske, kulturelle og sosiale ressurser konkurrerer. Til forskjell fra økonomisk og sosial kapital handler kulturell kapital om et sett med sosialt distinkte og bestemte smaker, kompetanser, kunnskap og praksiser som i utgangspunktet tilhører en sosial elite, og er sterkt knyttet til oppvekst og utdanning. Kulturell kapital reproduseres i det daglige liv gjennom de handlingene man foretar seg (Bourdieu 1984).

I Norge tar stadig flere høyere utdanning og innenfor høyere utdanning har antall gradsstudenter og delstudenter i utlandet de siste årene økt årlig (SIU 2011). På tross av at flere tar høyere utdanning ser man en klar sammenheng mellom foreldrenes utdanningsnivå og hvordan det går med en i utdanningssystemet. Eksempelvis har bare 40 prosent av studentene med lavt utdannede foreldre har fullført en grad etter ti år (Ekren 2014). Foreldrenes bakgrunn spiller med andre ord inn. Studenter som gruppe får høy kulturell kapital i kraft av å studere, men effekten enda sterkere hos utvekslingsstudentene. Man kan peke på tre perspektiver rundt årsaken til at noen velger å dra på utveksling (Caspersen, Hovdhaugen & Karlsen 2012): For det første stiger sannsynligheten for å dra på utveksling stiger i takt med foreldres utdanning og inntekt, og utvekslingsstudentene har høyere karaktersnitt enn de andre gruppene. 79 prosent av utvekslingsstudentene har foreldre med

høyere utdanningsbakgrunn enn øvrige studenter og 37 prosent av foreldrene deres har også utdanning fra utlandet (Caspersen et al. 2012). En annen forklaring er at personer med høy sosial bakgrunn ser mer nytteverdien av å velge utdanning i utlandet. Sist ser man at stadig flere tar høyere utdanning og ungdom med høy sosial bakgrunn trenger derfor mer enn høy utdanning for å gi utdanningen ekstra verdi og holde seg på et høyt sosialt nivå. Årsakene er mange, og viser at personer med høy kulturell kapital oftere velger å dra på utveksling. Oppgavens utvalg kan med andre ord beskrives som en gruppe med høy kulturell kapital.

Merton (1949, 1968) kobler kulturell kapital med stedstilknytning. Siden utvalget i oppgaven har høy kulturell kapital er hans teori om opinionsledere relevant. Opinionsledere er individer med stor innflytelse over andre på grunn av høy kulturell kapital, og Merton (1949, 1968) deler ulike opinionsledere inn i «lokale» og «kosmopolitiske». Han hevder at de ulike opinionslederne har ulike typer kulturell kapital som er nyttige på ulike sosiale felt. Lokale har lokal orientering og kosmopolitter har en nasjonal orientering. Holt (1998) brukte uttrykket «taste of news» til å skille mellom individer med høy og lav kulturell kapital. Han mente at lokale var introverte med lav kulturell kapital mens kosmopolitter var ekstroverte med høy kulturell kapital. Jeg oppfatter Merton (1949, 1968) sin beskrivelse som riktigere fordi lokal og kosmopolitisk orientering er to forskjellige dimensjoner som ikke kan sammenlignes direkte fordi det gir ulike typer fordeler. I dagens kontekst må man imidlertid se på kosmopolitter sin orientering ut over nasjonen man lever i, som personer med forutsetninger for å integreres i transnasjonale eller globale felleskap. Stamm (1985) og Norris (2000) definerer kosmopolitter som de som orienterer seg mot høyere geografiske nivåer enn nasjon, men understreker at disse også kan føle tilhørighet til lavere geografiske nivåer. Dette opplever jeg som en viktig distinksjon. Elvestad (2008) mener det er mulig å orientere seg både lokalt og som en kosmopolitt, eller ingen av delene. Hun videreutviklet Merton (1949) sin modell med lokale og kosmopolitter til også å gjelde styrkeforhold i høy og lav integrering. I følge Elvestad (2006) kan man dele inn folk som «lokale», «kosmopolitter», «lokale kosmopolitter» eller «frakoblede». Lokale har lav kosmopolitisk integrering og høy lokal integrering, kosmopolitter har høy kosmopolitisk integrering og lav lokal integrering, mens lokale kosmopolitter har både høy lokal og kosmopolitisk integrering. Integrering betyr her tilknytning til samfunnet. En lokal kosmopolitt kan da beskrives som kulturelt altetende (Peterson & Kem 1996), og har forutsetninger for å integreres i både lokale, globale og transnasjonale felleskap. De frakoblede har verken eller. Hun understreker at det er en dynamisk modell, hvor individer kan endre seg over tid. Beskrivelsen av den

Teoretiske perspektiver

lokale kosmopolitten syns jeg er god, men hvis man følger Elvestad sitt resonnement er det mulig som kosmopolitt å kun ha tilknytning på høyere nivåer, altså være frakoblet lokale steder. Jeg oppfatter som Ulf Hannerz (1996) at det å være en kosmopolitt handler om å inneha en form for kompetanse eller kulturell kapital i møte med andre samfunn og kulturer, men at dette kommer i tillegg til sin lokale tilhørighet. Det er deres interesse og kompetanse i møte med andre samfunn som gjør dem til kosmopolitter. Rantanen (2005) presenterer fem kriterier eller dimensjoner for «global bevissthet». Om alle disse oppfylles kan man, i følge Rantanen, snakke om et kosmopolitisk menneske. Punktene omhandler det å bruke medier og kommunikasjon, å lære et fremmed språk, å bo eller arbeide utenlands eller ha familiemedlemmer som gjør det, å bo sammen med en person fra en annen kultur og det å ha kontakt med utlendinger i lokalmiljøet eller over landegrensen (Rantanen 2005). Jeg vil i oppgaven bruke noen av disse punktene i diskusjonen rundt kosmopolitisk identitet, men vil ikke bruke dem som en utfyllende «sjekkliste».

3.9 Operasjonalisering av forskningsspørsmålet

Oppsummert har de teoretiske perspektivene ført til følgende slutninger og spørsmål som vil hjelpe meg å operasjonalisere forskningsspørsmålet. For det første kan man si at identitet formes og forhandles i møte med fremmede, og utveksling kan fungere som et slikt kulturmøte. For det andre legger jeg til grunn at mediebruken bidrar til utviklingen av stedsidentitet og at nyhetsmediebruk kan være et verktøy i forhandlingsprosessen. Ved å understreke *bidratt* poengterer jeg at den ikke er den eneste faktoren, og jeg vil se nærmere på blant annet utvekslingsstudentenes sosiale nettverk i analysen. I tillegg er det nyttig å studere medienes funksjon fordi den er viktig i utviklingen av kollektiv identitet. Det kan knyttes ulik type kulturell kapital til lokalt orientert og kosmopolitisk stedsidentitet. Jeg vil se på utviklingen av disse hos utvekslingsstudentene, og om det er mulig å kun orientere seg kosmopolitisk. Endringer i mediebruken på grunn av digitale medier gjør det viktig å redegjøre for hvilken type nyhetsmediebrukere utvekslingsstudentene er og hvilke funksjoner de vektlegger. Er det forskjell på hjemlandsmedier og vertslandsmedier i hvilken funksjon de har for brukerne, og i så fall hvilken?

Jeg vil presentere tre delspørsmål med bakgrunn i teoriperspektivene:

1. Hvilke og hvordan brukte studentene nyhetsmedier under utvekslingsoppholdet?
2. Hvilken funksjon har nyhetsmediebruken under utvekslingsoppholdet?
3. Hvordan endret nyhetsmediebruk og stedstilknytning som følger av utvekslingsoppholdet?

Jeg har valgt disse delspørsmålene fordi de belyser sentrale aspekter av forholdet mellom mediebruk og stedstilknytning. I første spørsmål vil jeg kartlegge om det finnes ulike typer nyhetsmediebrukere i utvalget, og hvordan de endret bruken under utveksling. For å besvare det andre delspørsmålet vil jeg bruke de ulike mediefunksjonene til McQuail (2000) som rammeverk. Her vil jeg også trekke inn Sampedro (1998) for å se om det finnes likheter mellom undersøkelsene. Med det siste delspørsmålet ønsker jeg å se på utviklingen av ulike lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter og prøve å identifisere disse hos utvekslingsstudentene. Hannerz (1990) skiller mellom «turisten» og kosmopolitten i møte med andre kulturer. Kosmopolitten kan skilles fra turisten ved at han kjenner og deltar i kulturen han besøker. Turisten ønsker at ting er som hjemme pluss (Hannerz 1990). Denne distinksjonen vil jeg bruke i analysen.

4 Metodevalg

I kvalitativ forskning blir begrepene troverdighet, bekreftbarhet og overførbarhet brukt som kvalitetsindikatorer (Thagaard 2009). Disse har jeg hatt i bakhodet i arbeidet og vil belyse gjennom hele metodekapittelet, med spesielt fokus på åpenhet og ved å belyse forskerens rolle. Jeg ønsker å belyse hvordan jeg har gått fram for å svare på problemstillingen, og hva resultatene mine kan si noe om og ikke. Jeg har forsøkt å ha et bevisst forhold til min fremgangsmåte og vil under tydeliggjøre mine valg.

4.1 Forskningsdesign

Denne studien er basert på 14 kvalitative intervjuer med norske utvekslingsstudenter på mellom 22 og 27 år. Når man velger metode er det viktig å bestemme seg ut i fra hva man ønsker å undersøke. Kvalitative intervjuer ble valgt som metode fordi informantenes egen opplevelse av utvekslingen og funksjonen av nyhetsbruk var viktig. Som teoretisk metodegrunnlag valgte jeg å forholde meg til flere prinsipper fra mikrometoder, som har til felles at de setter den subjektive konstruerte virkelighetsbeskrivelsen til informantene i sentrum. Fenomenologien ønsker å komme så nært fenomenet på en naturlig måte med formal om å forstå fenomenet (Tjora 2012). Informanten skal selv fortelle om sine opplevelser og det subjektive perspektivet vektlegges for å forstå menneskelige handlinger (Tjora 2012). Denne retningen beskriver godt hvordan jeg har forholdt meg til utvalget som informanter og datamaterialet som helhet.

4.2 Problemstilling

Forskningsspørsmålet *Hvordan har nyhetsmediebruken til utvekslingsstudentene bidratt til utviklingen av lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter hos dem?* fordrer innsikt i utvekslingsstudentenes nyhetsbruk og hvordan denne nyhetsbruken påvirker deres stedidentitet. For å skaffe med denne innsikten var det spesielt tre delspørsmål som kunne hjelpe meg. Det handlet om hvordan nyhetsbruken deres endret seg på utveksling, og hvilken funksjon nyhetsbruken hadde for utvekslingsstudentene. I tillegg ønsket jeg å se på hvordan nyhetsbruk og stedstilknytning endret seg som følger av utvekslingsoppholdet. De som hadde best kjennskap til dette var utvekslingsstudentene selv, og derfor var intervjuer den beste måten å skaffe seg den nødvendige innsikten. Jeg vurderte fokusgruppeintervjuer som har

som fordel å få frem gruppedynamikker og diskusjoner, men kom fram til at enkeltintervju ville tillate informantene å snakke mer fritt om de opplevelsene på utveksling som ikke bare var positive. Ved bruk av semi-strukturert intervju har intervjuguiden bestemte tema, men tillater muligheten for å introdusere nye spørsmål ettersom intervjuet utvikler seg. Informanten får således muligheten til å diskutere temaene på sin egen måte (Matthews & Ross 2010, s.221). Det er en fleksibel måte som muliggjør nye sider ved temaet å bli belyst. Det gir også informantene mulighet til å fortelle sin historie.

4.2.1 Utvalg

Jeg valgte utvekslingsstudenter fordi de gjennom å ha vært i utlandet i en periode et mer bevisst forhold til sin nyhetsbruk og stedsidentitet enn de fleste andre har. De er unge, de er åpne for inntrykk og identiteten er i sin viktigste utviklingsfase. De er norske, som gjør at de har en generelt høyere nyhetsinteresse og forbruk enn de fleste andre. De er høyt utdannede, som gir dem høy kulturell kapital og gode forutsetninger for å lykkes med det de ønsker å oppnå. Unge, norske, høyt utdannende bruker også digitale medier i meget stor grad. Dette gjør dem til en spesiell gruppe, noe som er viktig å være klar over i diskusjonen rundt overførbarhet av resultatene, men i første runde gjør det dem til gode kandidater for forskning på sammenhengen mellom mediebruk og stedstilknytning.

4.3 Operasjonalisering

Intervjuguiden (vedlegg 1) er basert på en struktur for dybdeintervjuer hvor intervjuet deles i tre faser; oppvarming, refleksjon og avrundning (Tjora 2012). Målet var å stille relativt åpne spørsmål som ga informanten mulighet til å fortelle sin historie, men å ha oppfølgingsspørsmål som sørget for at alle relevante tema ble tatt opp. Det var viktig å få tak i informantens opplevelse, og la informanten føle at ingen svar var bedre enn andre. Første del besto av oppvarmingsspørsmål som har som mål å gjøre informanten komfortabel med å svare på spørsmål. Det var både generelle bakgrunnsspørsmål og noen åpne spørsmål hvor informanten får fortelle fritt om hvor og hvorfor vedkommende valgte å dra på utveksling. Dette for å skaffe nok bakgrunnsinformasjon som kunne hjelpe til i tolkningen rundt identitetsendringene. Videre var hoveddelen delt inn i fire deler som handlet om nyheter og nyhetsbruk, nyhetsbruk på utveksling, endringer i nyhetsbruk og stedsidentitet.

Metodevalg

4.3.1 Tema i intervjuguiden

Det var viktig å vite hva informantene selv la i begrepet nyheter og hvordan de beskrev sitt eget forhold til nyheter, om de var over eller under gjennomsnittet interesserte i nyheter, hvilke nyheter de fulgte med på og hvilke utenrikssaker de likte. Dette var for å få tak i hvilket nyhetsinnhold var interessert i for å kunne si noe om dem som nyhetsbrukere. Nyhetsbruk ble operasjonalisert til spørsmål om hvilke nyhetsmedier og kanaler informantene brukte, hvor lang tid, når de brukte dem og hvorfor. Siden mange ikke umiddelbart tenker på sosiale medier som nyhetsmedier ble disse spesifikt nevnt. Informantene ble bedt om å beskrive en vanlig dag med nyhetsbruk, og spørsmålet ble gjentatt for å beskrive en vanlig dag på utveksling. Målet var å få informantene til å reflektere rundt eventuelle endringer i nyhetsbruken som kunne knyttes til utvekslingsopplevelsen. Spørsmålene som hadde som mål å få fram identitetsendringer handlet om hvor informanten følte seg hjemme, hennes syn på seg selv i verden og hvorvidt utveksling har endret dette synet. Informanten fikk spørsmål om hva en verdensborger var, og om de følte seg som en. Her var det viktig å la informanten selv definere begrepet «verdensborger» før hun tok stilling til det. Avslutningsvis ble informanten spurt om hun hadde noe å tilføye og om intervjuet handlet om det hun hadde forestilt seg på forhånd.

4.3.2 Etiske spørsmål

Det er spesielt tre ting jeg har vektlagt det gjelder etiske spørsmål rundt oppgaven. Disse er konfidensialitet, informert samtykke og konsekvenser for deltakelse. Ved at informantene selv tok kontakt var dette et tegn på at de ønsket å delta i undersøkelsen, men de ble også informert om samtykke og muligheten for å trekke seg fra prosjektet i begynnelsen av intervjuet. Siden jeg gjennomførte intervjuene med båndopptaker ble informantene spurt om de var komfortable med dette, og forsikret om at all data ville anonymiseres og datamateriale slettes etter bruk. Ingen av informantene uttrykte noe bekymring rundt anonymisering. Opplysningene som ble gitt kan ikke beskrives som spesielt personsensitivt, så i anonymiseringsprosessen valgte jeg å gi informantene fiktive navn, men beholde utvekslingsland. Jeg vurderte hvorvidt jeg skulle ta med studieretning, men valgte å anonymisere studieretning til enten naturviter eller samfunnsviter. Dette gjorde jeg for å minske muligheten for gjenkjennelse. Siden dataene ikke er personsensitivt og det ikke er kontroversielle tema som tas opp vil ikke deltakelse i undersøkelsen ha noen konsekvenser for informanten.

4.4 Fremgangsmåte

Under vil jeg beskrive hvordan jeg tok kontakt med informantene og de ulike stadiene i datainnsamlingen. For å få tak i informanter tok jeg kontakt med internasjonalt kontor ved NTNU og spurte om de kunne videreformidle min forespørsel, siden de hadde register over alle utvekslingsstudentene fra NTNU. Det var de villige til, og sendte ut en epost om undersøkelsen (se vedlegg 2). Innen noen timer samme dag mottok jeg nok henvendelser til å gi et godt datagrunnlag. Av de 19 personene som tok kontakt fikk jeg avtalt intervju med 14 av dem.⁵ Det ble en naturlig spredning med hensyn til kjønn og studieretninger. De utvalgte informantene besto av NTNU studenter som i løpet av 2013/2014 hadde vært på utveksling. Jeg intervjuet hele 14 studenter fordi jeg ønsket variasjon i tid og sted informantene dro til, og gjorde derfor et strategisk utvalg med fire grupper. Jeg valgte å ha minst tre informanter i hver kategori for å unngå at enkeltindivider i for stor grad skulle påvirke tolkningen. Under ser du en oversikt over utvalget.

Figur 2: Anonymisert oversikt over utvalget:

	Et semester	Et studieår
Andrespråk	Are, samfunnsviter, USA Anne, naturviter, Australia Anette, naturviter, Australia <i>Anders, naturviter, Singapore</i>	Mari, naturviter, Danmark Mikkel, naturviter, Canada Mia, naturviter, Irland <i>Mats, naturviter, Singapore</i>
Tredjespråk	<i>Elin, naturviter, Malawi</i> Erika, samfunnsviter, Frankrike Eskil, naturviter, Italia	Tiril, samfunnsviter, Tyskland Thea, naturviter, Frankrike Thomas, samfunnsviter, Spania

Ved å skille mellom andrespråklig eller tredjespråklig ønsket jeg å se på hvilken påvirkning det å måtte lære seg et nytt språk hadde på nyhetsbruken. Andrespråklige omfattet de som dro på utveksling til et engelskspråklig land eller til Skandinavia. Med tredjespråklig menes at informantene dro til et land hvor de ikke snakket språket fra før, eller hadde språket som et tredjespråk fra videregående. Jeg ønsket en god spredning i utvekslingssteder og gikk noen ekstra runder for å sørge for å finne et variert nok utvalg. Hovedvekten er likevel på vestlige land, med unntak av Malawi og Singapore. Dette stemmer også overens med hvor folk flest velger å dra på utveksling (SIU 2011), men det kunne vært interessant med flere som dro lengere borte. Jeg har satt noen av informantene i kursiv for å understreke at disse i etterkant ikke var så entydig å plassere i enten andre eller tredjespråk, men representerer inndelingen

⁵ Når det kom til stykket var det ikke alle som hadde tid i den ønskede intervjuperioden.

Metodevalg

forut for intervjuene. Tiril fra Tyskland er et eksempel på en gråsonen siden Tiril kunne tysk før hun dro, men jeg har likevel valgt å ta henne med under fremmedspråk da det å lære et tredje språk vil regnes som mer utfordrende tross alt. Mats og Anders som begge var i Singapore hadde jeg opprinnelig plassert under fremmedspråk siden det var i et asiatiske land, men jeg ble nødt til å flytte disse over til engelskspråklig da det gikk opp for meg at engelsk faktisk er førstespråk i Singapore. Det førte til at jeg måtte gjennomføre to ekstra intervjuer for å beholde balansen mellom de ulike gruppene. Det kan likevel diskuteres hvorvidt de likevel skiller seg fra de øvrige i gruppen engelskspråklige fordi majoriteten i Singapore er kinesere og man blir nødt til å forholde seg til flere fremmedspråk i tillegg til engelsk. Det samme gjelder for Trude i Malawi, hvor engelsk er ett av de offisielle språkene, men hvor mange andre språk blir talt i samfunnet. I ettertid viste språk seg å være en vanskelig inndeling, men den er likevel viktig for oppgaven. Ut over å sørge for et strategisk utvalg med ulike variasjoner vil inndelingen i de fire gruppene være lite brukt i oppgaven, da inndelingen i hovedsak vil brukes til å se på forskjellene ved språk og tidsperiode hver for seg.

Det er alltid en fare at man får én type menneske når man baserer et utvalg på at informantene blir oppfordret til selv å ta kontakt. Det viktigste for undersøkelsen var likevel en variasjon i nyhetsbruk, og jeg opplevde at informantene hadde til dels svært forskjellig nyhetsmediebruk hva gjaldt mengde, interesser og nyhetspreferanser. Flere av informantene begrunnet sin deltakelse med at de ville hjelpe en medstudent fordi de selv vil være i samme situasjon senere og da håper at andre studenter stiller opp.

4.4.1 Gjennomføring

Informantens måte å formulere seg på preges av hvordan informanten er vant til å presentere seg selv og bakgrunn i kulturelle mønstre. Intervjusituasjonen som helhet preges av en asymmetri mellom forsker og informant fordi forsker definerer rammene for intervjuet. Derfor er det viktig med en tillitsfull atmosfære (Thagaard 2009: 88). Første intervju ble gjennomført på Dragvoll den 18. November 2014 og siste intervju på Gløshaugen den 21. Januar 2015. Til hvert intervju booket jeg et grupperom eller avtalte å møtes et sted jeg visste det ville være ledig plass. Intervjuet ble tatt opp. Ingen av informantene syntes å ha noe problem med det. De varte mellom 25 og 56 minutter, med et gjennomsnitt på 43.

Et suksessfullt intervju fordrer at informanten føler seg avslappet og kunnskapsrik nok til å « snakke tilbake » til intervjuer (Silverman 2011, s.138). Enkelte var litt usikre i starten, men med oppvarmningsspørsmålene var det lett å få informantene i tale og de snakket gladelig om sin utvekslingsopplevelse. At temaet var såpass erfaringsbasert, og at ens egen tolkning av begreper ble vektlagt, hjalp til å få informantene trygge til å ikke bare si hva de tenker intervjuer vil høre, men sin faktiske opplevelse og mening.

4.4.2 Forskerens rolle under intervjuene

I kvalitativ forskning er evnen til å synliggjøre sine referanserammer og reflektere over sin forskersubjektivitet vesentlig (Tjora 2012). Det er avgjørende for oppgavens troverdighet å redegjøre for hvordan min posisjon kan påvirke forskningsarbeidet. Som ung student med stort reisehjerte og erfaring fra utveksling tilhører jeg samme gruppe, og har evnen til å sette meg inn i informantenes fortellinger hva gjaldt utfordringer og opplevelser de hadde på utveksling. En slik forståelse kan være nyttig i tolkningsarbeidet, men det kan også gjøre at man stiller for få oppfølgingsspørsmål fordi man har en forut antagelse av hva informanten legger i erfaringene sine. Det er med andre ord lett å blande egen erfaring med informantens i tolkningen. Dette var noe jeg var bevisst på før intervjuene, og jeg prøvde å ikke tolke for mye og heller få avklaring på hva de egentlig mente med å spørre *hvorfor?*.

Jeg var på forhånd bevisst på min egen utvekslingsopplevelse og kunne kjenne igjen aspekter hos informantene, men prøvde å være bevisst når dette skjedde, og unngå å la informantene påvirkes. Jeg fortalte for eksempel ikke at jeg også hadde vært på utveksling før etter intervjuet var over, og med mindre informantene spurte, for å unngå å bli for personlig eller aktiv deltaker. Utfordringen med intervjuene var å få informantene til å snakke nok om sin nyhetsbruk, og reflektere rundt sine vaner og eventuelle endringer av disse. Grunnen til at det opplevdes som vanskelig kan være mine forut forestillinger om hvor stor rolle nyhetsbruk spilte på utveksling.

I tillegg til å ha erfaring med utveksling har jeg en over gjennomsnittet høy interesse for nyhetsmedier, og leser mye hver dag. I møte med informantene var det viktig å formidle at jeg ikke forholdt meg som noen ekspert i forhold til dem, men derimot var en medstudent interessert i deres fortelling. Det var derfor viktig å ha forståelse for at ikke alle hadde samme nyhetsinteresse som meg, og være tydelig på at « alt er normalt » i samtale med informanter

Metodevalg

som fortalte om at de fulgte med mindre enn de skulle ønske. Normen er å være oppdatert, og man kunne tenke seg at folk ville ha problemer med å beskrive seg selv som mindre enn gjennomsnittet interessert eller oppdatert. Under intervjuene opplevde jeg derimot at folk var ærlige dersom nyheter ikke var interessant for dem. Det var en helt klar styrke for datamaterialets troverdighet. Selv om det er et skjev maktforhold mellom forsker og informant opplevde jeg at informantene følte seg på bølgelengde med meg i den forstand at de så på meg som en medstudent de ville hjelpe i sitt forskningsprosjekt og ikke opplevde meg som noen trussel.

Siden jeg er interessert i informantenes erfaringer og ytringer og ikke ytringsmåte eller interaksjon ble intervjuene transkribert med et grunnleggende direkte transkriberingsspråk uten fokus på pauser og oversatt til bokmål.

4.5 Styrker og svakheter

Kravet om bekreftbarhet i forskningen handler om hvorvidt forskeren er kritisk til egne tolkninger, om tolkningene støttes av annen litteratur og om forskerens egen erfaring kan ha «farget» tolkningen. Kravet om gyldighet er knyttet til svarene man får i forskningen og hvorvidt de faktisk er svar på problemstillingen. Målet er å belyse hva dataene kan fortelle noe om, og hva de ikke kan fortelle noe om.

Oppgavens styrke ligger i dens gjenkjennbarhet i litteratur og blant lesere. Som tidligere utvekslingsstudent selv opplever jeg en gjenkjennelse i oppgavens funn, og dette kan være en styrke, men også problematisk om jeg forstår respondentene bedre enn hva andre som leser studien gjør. Jeg opplever derimot at også andre studenter som har blitt presentert funnene bekrefter dette. I uformelle samtaler med andre studenter som har vært på utveksling, har fortolkningene en klar gjenkjennelse blant dem. Siden mine funn i stor grad stemmer overens med faglitteratur har jeg tiltro til at fortolkningene representerer godt den virkeligheten som ble studert.

Ved å velge utvekslingsstudenter for å skaffe datagrunnlag begrenses derimot oppgavens overførbarhet. Overførbarhet handler om å sørge for en ekstern validitet, hvor man setter prosjektet i en større sammenheng. Som nevnt har folk med høy kulturell kapital lettere for å dra på utveksling. Ved å undersøke mediebruken til utvekslingsstudenter representerer de

med andre ord en spesiell gruppe i samfunnet som ikke gjør funnene overførbare til hvilken som helst annen gruppe unge voksne. I den generelle debatten om mobilitet av folk og folkegrupper kan en studie av en liten privilegert gruppe fra et privilegert vestlig land virke som et sært utvalg, og man kan spørre seg hvorfor akkurat denne gruppen «fortjener» å bli studert. Jeg mener at selv om utvekslingsstudentene som gruppe skiller seg fra øvrige mobile grupper kan studien likevel gi innsikt i problematikken rundt lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter. Tjora (2012) bruker begrepet *konseptuell generalisering*, hvor målet er å utvikle testbar innsikt knyttet til et fenomen gjennom konsept eller teoriutvikling. Ved å løfte blikket kan man trekke tråder fra mikro til makro og undersøke en mer generell relevans. Undersøkelsen vil fungere som et bidrag til å forstå sammenhengen mellom nyhetsbruk og stedstilknytning og i forståelsen av begrepene lokale og kosmopolitiske identiteter.

4.6 Analytisk tilnærming

Jeg har latt meg inspirere av Grounded Theory som forskningsstrategi, men følger ikke tradisjonen direkte. I Grounded Theory er et teorifritt utgangspunkt idealet, og prosessen kan beskrives som en sirkulær vandring mellom datagenerering og konseptutvikling (Silverman 2011: 274 - 275). Det betyr at det ikke utledes hypoteser fra eksisterende forskningslitteratur, men betyr ikke at ikke tidligere forskning kan bidra til forskningsspørsmål og teoretisk perspektiv (Corbin & Strauss 1990). Denne studien er inspirert av tidligere forskning på mediebruk og stedstilknytning (Elvestad 2008), og jeg vil redegjøre for min analytiske tilnærming som kan beskrives som induktive teoretiske analyser. Det innebærer at jeg vekslet mellom å analysere dataene med en empirisk forankring og lese meg opp på relevant teori som samspilte med empirien. Denne prosessen vil jeg beskrive under. Siden jeg tidligere har presentert hvordan jeg gikk fra problemstilling til interjuguide vil jeg her vektlegge arbeidsprosessen i analysearbeidet.

Da datamaterialet var ferdig transkribert leste jeg først gjennom materialet for å få en oversikt. Jeg startet analysearbeidet med en personsentrert tilnærming hvor jeg leste intervjuene nøye og skrev sammendrag for å bli godt kjent med informantene. Den grundige kjennskapen til informantene som personer gjorde det lettere å unngå at sitater ble løsrevet fra sin kontekst da jeg kjente godt til historiene deres. Jeg valgte imidlertid en temabasert

Metodevalg

tilnærming i det videre analysearbeidet fordi jeg ønsket å gå mer i dybden og finne mønster i sammenhengen mellom nyhetsbruk og stedstilknytning.

Kodingen skjedde i to omganger. I henhold til (Tjora 2012) er en tekstnær koding å foretrekke for å få tak i essensen i intervjuene. Det innebærer koder som sier noe om meningen i setningen, ikke kun temaet. Etter å ha lest gjennom intervjuene tok jeg for meg ett og ett intervju og kodet setningene i tekstnære koder. For å få oversikt igjen delte jeg de tekstnære kodene inn i kategorier. Kategoriene var basert på temaene i intervjuguiden, men også andre tema ble tydelige i gjennomgangen. Et eksempel på tekstutdrag, kategori og tekstnær kode ser du under:

Respondenten sa: «Jeg føler at man har litt ansvar for å følge med, og for å være sånn vanlig oppegående menneske så skal man jo interessere seg litt i politikk og hva som skjer da» – 1

Sitatet fikk følgende tekstnære kode «Jeg føler ansvar for å følge med» og ble plassert under kategorien *plikt*. Kategorien *plikt* ble konstruert på bakgrunn av min analyse av materialet. Med oversikt over kategoriene begynte jeg å lese om relevant forskning, og fant blant annet McQuail (2000) sine typer funksjoner av mediebruk som et godt verktøy. Siden informantene snakker i tre tidsperioder, før, under og etter utveksling, var det viktig å finne en måte å sortere data på så man ikke hoppet for mye i tid. Kodene ble derfor sortert etter om informanten snakket om før, under eller etter utvekslingen. Dette gjenspeiles i analysekapitelene.

Forskerens innflytelse på utviklingen av teori gjør forskeren ansvarlig for tolkningen. Ved å selv tilhøre den samme gruppen som informantene kunne man tenke seg at jeg indirekte ønsket at utviklingsstudenters nyhetsbruk skulle ha en positiv effekt på identifikasjon med utvekslingsstedet. Likevel er det klart at det vil være lettere for en på innsiden å tolke fortellingene ut i fra gjenkjennelse enn for en utenforstående forsker som aldri har opplevd utfordringene ved situasjonene som beskrives. Jeg har vært bevisst på å lete etter informantenes ulike opplevelser og ikke anta at de alle opplevde det likt.

For så sikre åpenhet har det vært viktig å tydeliggjøre skillet mellom primærdata og egne tolkninger av dem. Gjennom sitater i teksten kommer det fram når jeg refererer og når jeg tolker sitatene. Balansegangen mellom å kun presentere de tydeligste stemmene og å ende

opp med å referere alle har vært en utfordring med 14 informanter. Jeg har vært bevisst på å ikke kun presentere majoritetens meninger, men også vise spekteret og unntakene.

4.6.1 Teoretisk abstraksjon av data

Som i Grounded Theory (Corbin & Strauss 1990) har jeg konstruert analytiske kategorier i løpet av forskningsprosessen. Jeg var interessert i å kategorisere de ulike nyhetsbrukerne og se på utvekslingsstudentenes tilknytning til utvekslingsstedet etter endt utveksling. Under vil jeg beskrive prosessen rundt typologien stedstilknytning. Med utgangspunkt i analysen delte jeg inn utvalget i to grupper, hvor den ene ble beskrevet som verdensborger og den andre som turist. Dette bygget på teorien hvor Hannerz (1990) skiller mellom turist og verdensborgeren i møte med andre kulturer. Siden kategoriene på ingen måte er overdefinert i tidligere forskning har det vært vanskelig å dele inn informantene. Jeg laget derfor noen kriterier jeg ønsket å følge for å gjøre det lettere, men det er klart at ikke alle i kategorien verdensborgere oppfyller alle kravene, og motsatt. Det er grader av kosmopolitiske trekk. For å havne i kategorien turist uttrykte man en tilhørighet til utvekslingsstedet mer som et feriested og beskrev en sterk tilknytning til Norge. For å bli kategorisert som verdensborger omtalte man utvekslingsstedet som et andre hjem og så positive sider ved både den kulturen og den norske. I tillegg la jeg vekt på at de uttrykte en holdning om en videre verden og at de kunne ha tilknytning til flere enn et sted.

Under kommer jeg med noen eksempler på utfordringer som dukket opp i grupperingen av informantene. Som halvt dansk har Mari tilhørighet til stedet fra før, og siden Danmark er såpass likt Norge kulturelt er det ikke rart at hun lett kan tenke på det som sitt andre hjem. Hun faller derfor under kategorien verdensborger, men kan sies å slippe litt billig unna i forhold til mange av de andre utvekslingsstudentene. At hun var vanskelig å plassere vil komme til uttrykk senere i oppgaven. Mats er vanskelig å plassere fordi han uttrykker en veldig sterk tilhørighet til Sørlandet, men følte seg veldig hjemme i Singapore og var en av dem som virkelig ble kjent med lokalbefolkningen under sitt opphold. I tillegg gjør måten han snakker om andre kulturer på at han derfor bare passer som verdensborger. Mikkel plassere jeg først som verdensborger på grunn av sin sterke tilknytning til utvekslingsstedet, men da jeg gikk dypere inn på hans omtale av det beskriver han Canada mer som et turistreisemål og han uttrykker heller ingen holdning som tyder på at han ser på verden som en helhet. Jeg valgte derfor å flytte han over i kategorien turist.

5 Hvem er utvekslingsstudentene?

For å få en bedre forståelse av utvalget vil det være nyttig å bli bedre kjent med utvekslingsstudentene. Selv om de alle tilhører samme gruppe høyt utdannende unge voksne finnes det ulikheter mellom dem som påvirker både utvekslingsopphold og nyhetsmediebruk. Selv om nyhetsmediebruk er hovedfokus i denne oppgaven er det ingen tvil om at det også kan være andre faktorer som påvirker ens tilhørighet til samfunnet⁶. De andre faktorene vil jeg gi en kort introduksjon til nå.

5.1 Motivasjon

Motivasjonen til å dra kan påvirke hvilken innsats man legger ned i å bli kjent med stedet man drar til. Det er derfor relevant å se på hva som motiverte studentene til et utenlandsopphold. Det ligger en forventning fra samfunnet om at utveksling er noe man bør gjennomføre, som gjør det ekstra interessant å undersøke informantenes motiver. Relyea (2008) studerte forholdet mellom den opplevde fordelene ved utveksling opp mot risikovurderingen, og viste at den forventede verdien av utveksling overgår risikoen for problemer blant de som bestemte seg for å dra. Dette skjer uavhengig av hvor stor risiko studenten vurderer utveksling å være. Den forventede verdien av utveksling er med andre ord høy. Det er heller ikke så rart, siden utveksling som tilbud markedsføres som å gi bedre utbytte av studier, språklig utvikling, flere karrieremuligheter, selvutvikling og et internasjonalt nettverk (HiOA 2011).

På mange studieløp er det lagt opp til et utvekslingsopphold i utlandet. Halvparten av informantene i dette utvalget nevnte at det siden det var få som ble igjen, var et lite fristende alternativ å være den som ble igjen i Norge. Selv om ingen av informantene nevnte dette som en eksplisitt grunn til å dra, er det gjennom kommentarene grunn til å tro at mange følte på forventningene. Mari (Danmark) fortalte at de fleste på hennes studie dro, mens noen få hadde en eller annen grunn som gjorde at de ville bli.

«70 prosent tror jeg dro, så det er veldig mange som drar og nesten litt stusselig å være igjen» – Mari (Danmark)

---

⁶ Derav en spesifisering i forskningsspørsmålet om at nyhetsmediebruken *bidrar* til utviklingen av stedsidentitet.

Hun beskrev det som stusselig å bli igjen som en av de få. Forventningen om at man skulle dra på utveksling kunne fungere som en ytre motivasjon for henne. Mikkel (Canada) beskrev det å dra på utveksling som en trend som gjør det vanskelig å bli hjemme. Det ytre presset for å dra i enkelte studiemiljøer er med andre ord sterkt, og man ønsker ikke å være den ene som blir igjen. Tiril (Tyskland) hadde fått med seg NTNU sitt mål om utveksling på 40 prosent og mener det er bra med utveksling for å komme seg litt ut. Selv om alle som velger å dra på utveksling gjør det av fri vilje kan et slikt ytre press være avgjørende for valget.

Mange hadde derimot sett fram til muligheten lenge, og tatt valget om å dra på utveksling som den største selvfølge.

«Jeg dro for å få en annen opplevelse på en annen skole og ha den utvekslingsopplevelsen.» - Thea (Frankrike)

Thea (Frankrike) beskriver motivasjonen sin som et ønske «utvekslingsopplevelsen». Måten hun omtaler utvekslingsopplevelsen på viser at hun har forventninger til at utvekslingsopplevelsen vil ha en bestemt verdi. Både Thomas (Spania) og Elin (Malawi) hadde vært på utveksling på videregående og visste om fordelene og ulempene ved utveksling og at de ønsket å gjøre det igjen. Felles for dem alle var interessen for å reise:

«...bare å dra til et sted hvor jeg aldri har vært før, et land jeg ikke har noe formening om hvordan noe er fra tidligere» – Elin (Malawi)

Elin (Malawi) beskriver at hun ønsker å dra et sted hun aldri har vært før for å lære det å kjenne. Beskrivelsen er som en typisk «eventyrer» som lengter etter nye opplevelser. For Mari (Danmark), Tiril (Tyskland) og Mia (Irland) var tilknytningen til stedet fra før avgjørende for valget av hvor de ville dra. Enten fordi de hadde familie som bodde der eller fordi de hadde bodd der før selv, som var tilfellet for Tiril.

Mikkel (Canada) og Anders (Singapore) beskriver hvordan det var viktig for dem å kunne nedprioritere studiene mens de var på utveksling. Det viser at motivasjonen til å dra ikke nødvendigvis handler om hva universitetet ønsker de skal oppnå, men egen indre motivasjon til å reise og oppleve verden. Det samme gjaldt Eskil (Italia). Han mener at om han ønsker faglig påfyll får man jo det på NTNU. Motivasjonen til utveksling må derfor handle om noe annet. Mikkel og Anette (Australia) dro for eksempel på utveksling for å drive med hobbyen sin fullt ut.

Hvem er utvekslingsstudentene?

Det å lære et nytt språk eller forbedre tredjespråket fra videregående var en viktig motivasjon for mange. Alle som valgte å dra på utveksling til et fremmedspråklig land hadde det å lære språk som en av hovedmotivasjonene. Det var også et av hovedargumentene mot å dra på utveksling for dem, fordi de visste det ville bli utfordrende. Språk ble med andre ord sett på som en risiko. Det viser at de så på det som en ekstra utfordring å lære et nytt språk, men at motivasjonen likevel var høy nok til at de regnet det som verdt det å gjøre det likevel. Å ha språk som motivasjon handlet både om egen personlig interesse og om å styrke sin faglige kompetanse.

Hovedårsakene til å dra på utveksling kan derfor deles inn i to kategorier: indre og ytre motivasjon. De som dro på utveksling av en indre motivasjon pekte på eventyrlyst eller interesse for et spesielt sted eller språk som hovedmotivasjon for å dra. Uttrykk for ytre motivasjon ga mer rasjonelle årsaker til å dra, som at det var lagt opp til utveksling gjennom studiene eller at det var noe man «burde gjøre». Bildet er sammensatt, og det betyr ikke at de ikke hadde noen form for indre motivasjon ettersom de jo kunne valgt å bli hjemme, men det er likevel et tydelig skille på at motivasjonen kom fra ytre faktorer og en forventning fra omgivelsene om å dra mer enn et sterkt ønske de hadde selv. På en måte kan man også her skille mellom «business and pleasure» der de som lyttet til den indre motivasjonen vektla sine behov som privatperson mens de som lyttet mest til ytre motivasjonen tenkte mer på nytteverdien fra et borger eller et karrieresperspektiv. Det viser at behovene mediene dekker (McQuail 2000) er grunnleggende behov. Uansett vil motivasjonen ha vært med på å forme utvekslingsopplevelsen og påvirke hvor mye innsats de la ned for å oppnå en tilknytning til utvekslingsstedet.

5.2 Sosialt nettverk

Sosialt nettverk er avgjørende for integrering og for å føle tilhørighet til et sted. Under vil jeg se nærmere på ulike aspekter av utvekslingsstudentenes liv som påvirket deres sosiale nettverk. 10 av informantene dro alene, og mange mente det var avgjørende for hvilket nettverk de fikk. Noen av informantene hadde som nevnt familie i utvekslingslandet. Å ha et eksisterende nettverk representerte en trygghet som var avgjørende for valget av sted, men ikke avgjørende for oppholdet. Nettverket handlet

ikke om å tilbringe mye tid sammen, men å vite at det var der hvis de trengte det. Elin (Malawi), Eskil (Italia), Anne (Australia) og Anette (Australia) bodde sammen med den klassekameraten de dro nedover med. Tiril (Tyskland), Thomas (Spania), Mikkel (Canada), Anders (Singapore) og Are (USA) bodde med andre studenter mens Thea (Frankrike), Mari (Danmark), Mats (Singapore) og Erika (Frankrike) bodde alene.

Furnham og Bochner (1982) mener det er fordelaktig for integreringen å ha størst multikulturelt nettverk, som innebærer å omgås mennesker fra ulike kulturer på fritiden. Det å ha et flerkulturelt nettverk beskrives også som et av kriteriene til global bevissthet (Rantanen 2005). I praksis er det tre tilnæringsmåter som gir deg tre ulike typer nettverk. Man kan finne nordmenn som også bor i området, omgås andre internasjonale studenter eller prøve å bli kjent med lokalbefolkningen. Det ene utelukker ikke det andre, men det oppleves ofte vanskeligst å bli kjent med de lokale studentene. For å kunne beskrive nettverket som multikulturelt er det viktig at man har venner som man omgås også utenom arbeidstiden.

De fleste hadde forventninger om å bli kjent med lokale studenter, men det krever ofte en ekstra innsats i form av å gå litt utenfor komfortsonen og ta kontakt med fremmede. Når man ender opp med å tilbringe mest tid med andre nordmenn beskrives det av flere informanter som å gå i «norskefella». Flere av informantene snakker om hvordan noen norske studenter drar på utvekslings sammen og ender opp med å bare omgås med nordmenn i sin egen boble.

«Det er veldig mange som drar til steder hvor veldig mange drar, og det er veldig mange som reiser til Santa Barbara for eksempel, og da er man med mange nordmenn og får kanskje ikke noen amerikanske venner.» – Mia (Irland)

Mia (Irland) beskriver hvordan de som drar til steder hvor veldig mange drar kanskje ender opp uten lokale venner. Da ender de opp med et monokulturelt nettverk som kun gir rom for egne kulturuttrykk.

Det var lettest å bli kjent med de andre internasjonale studentene. Denne opplevelsen var gjennomgående blant informantene, og det kan virke som at selv om mange hadde forventninger om å bli kjent med lokalbefolkningen var det lettere å finne tilhørighet hos andre internasjonale utvekslingsstudenter som visste hvordan de hadde det. Erika (Frankrike) hadde mest internasjonale venner, som besto av studenter fra over alt i

Hvem er utvekslingsstudentene?

Europa, Asia og USA. Hun trivdes veldig godt i det internasjonale miljøet, men var også kanskje den mest offensive og gikk aktivt ut for å bli kjent med omgivelsene. Hun ble kjent med mange i nabolaget sitt, hvorav mange innvandrere fra Nord-Afrika.

Informantene oppnådde med andre ord ulike typer sosiale nettverk. De som bodde med nordmenn endte også i stor grad opp med å tilbringe tid mest med nordmenn. Mange hadde bikulturelt nettverk, og det opplevdes ikke som veldig tilfredsstillende, og de hadde et tydelig ønske om at vennskapene ikke kun skulle være studierelaterte. Noen fikk seg multikulturelle nettverk, som i hovedsak besto av andre internasjonale studenter. Putnam (2000) skiller mellom to typer sosial kapital: *avgrensning* og *brobygging*⁷. Avgrensning skjer når man omgås folk lik seg selv, mens brobygging skjer når man bygger vennskap med folk med ulik bakgrunn enn seg selv. Begge typene styrker hverandre, men brobygging er avgjørende i danningen av fredelige flerkulturelle samfunn (Putnam 2000). For utvekslingsstudentene vil de som utviklet et multikulturelt nettverk utvikle sosial kapital i form av brobygging, mens de som tilbrakte mest tid i et monokulturelt nettverk kun videreutvikler sosial kapital i form av avgrensning.

5.3 Nyhetsmediebruk

Nyhetsmediebruk er kjernen i oppgaven, og det er viktig å vite hvilken type nyhetsmediebrukere som finnes i utvalget for å kunne si noe om hvordan bruken påvirker stedstilknytningen. Siden nyhetsbegrepet ikke er entydig ble informantene bedt om å definere hva nyheter er for dem. Slik jeg oppfatter informantene beskriver de et skille mellom viktige og uviktige nyheter som stemmer godt overens med begrepene harde nyheter og myke nyheter (Reinemann et al. 2011), og når de svarer på spørsmål om sin nyhetsinteresse svarer de på hvorvidt de er interessert i harde nyheter. Når jeg videre presenterer ulike typer nyhetsmediebrukere, vil beskrivelser av nyhetsinteressen reflektere dette. Høst (2010) beskriver tre typer nyhetsmediebrukere og mener de fleste norske nyhetsmediebrukere befinner seg et sted mellom *nyhetsjegeren*, *samfunnsborgeren* og *underholdningssøkeren*. Han beskriver nyhetsjegeren som den ideelle nyhetsmediebrukeren. Under vil jeg vise

---

⁷ Bonding og bridging.

noen eksempler av hver av typene. Deretter vil jeg ut i fra dette utvalget beskrive hvordan de ulike nyhetsmediebrukerne er.

Thomas (Spania) beskriver seg selv som over gjennomsnittet interessert i nyheter. Han er opptatt av utenrikspolitikk, og det er det første han legger merke til når han blar gjennom Dagbladets nettside. Han og Tiril (Tyskland) er de ideelle eksemplene på nyhetsjegeren. Tiril opplever ofte at hun spør vennene sine om de har fått med seg noe og de ikke har det. Hun er over gjennomsnittet interessert og ønsker å følge med litt ekstra, ikke bare en gang om dagen.

«Jeg føler at [utenriks] er viktigere enn ting som - interne nyheter i omegn eller i området man befinner seg i er også viktig, men det er sånn som man kan få med seg selv om man ikke leser alle nyhetene om det. Så jeg tror jeg liker utenriksnyheter mest, fordi det er viktigst og litt relevant.» – Tiril (Tyskland)

Hun synes utenriksnyheter er det viktigste, og det hun liker best. Tiril peker her på hvordan andre sekundære kilder til nyheter ofte er gjeldende når det handler om nyheter i lokalsamfunnet, så det er noe man får med seg uansett. Derfor mener hun det er viktig å følge med på utenriks i tillegg. Høyt utdannede er bedre utrustet til å forstå utenriksnyheter og det har større nytteverdi i hverdagen for dem (Elvestad 2009: 119; Hagen 1997), noe som reflekteres i uttalelsene til Tiril. Anders (Singapore) leser mest nyheter på Internett, men også aktualitetsmagasiner som Aftenposten Innsikt. Han klikker seg inn på lengere artikler om ting som skjer i verden. Av og til ser han Dagsrevyen eller Dagsnytt18. Thomas bruker Twitter som en aggregator for forskjellige nyhetskilder, men følger også useriøse tullekontorer. Både Tiril og Thomas er samfunnsengasjerte og diskuterer nyheter aktivt med venner. Ikke alle er like aktive som dem, men kan likevel plasseres som nyhetsjegere. På morgenen hender det Mikkel (Canada) sjekker nyheter på mobilen, og han hører på radioen om han har god tid. Mye av nyhetene kommer via sosiale medier som Facebook og Twitter, hvor han følger flere nyhetskanaler og leser nyheter som dukker opp i feeden. Han diskuterer sjeldent nyheter med venner, så det som dukker opp kommer som regel fra sider han følger. Mia (Irland) følger lokalavisa hjemme på grunn av bekjenskaper som ofte er i avisa. Hun er innom flere aviser daglig, og får nyhetsvarsel fra Aftenposten på mobilen. I hverdagen blir de største avisene prioritert.

Mats (Singapore) beskriver seg selv som mer enn gjennomsnittlig interessert i politikk. Han har vært medlem i et politisk parti siden han var 16 år og er veldig

Hvem er utvekslingsstudentene?

interessert i kultur og samfunn. Han understreker at han på tross av dette ikke nødvendigvis er interessert i å få det nyeste eller å vite hva som skjer akkurat nå. Den beskrivelsen deler han med Eskil (Italia). Han synes det ofte er vanskelig å følge med i løpet av uka og synes det er greit med en oppsummering med litt diskusjon ved ukeslutt så man får med seg litt mer enn overskriftene. Derfor hører han på nyhetspodcast fra NRK med «Verden på lørdag» og «Søndagsavisen». Podcastene er på når han går, lager mat eller trener. Måten Mats og Eskil snakker om sin nyhetsmediebruk tyder på at man må gjøre et skille mellom dagsaktuell nyhetsmediebruk og det å være interessert i, og ha innsikt i samfunnet ellers. Deres oppfatning av nyhetsmediebruk stemmer overens med den tradisjonelle samfunnsborger-oppfatningen som vektlegger å ha god kjennskap til det politiske landskapet så man kan ta et informert valg (Høst 2010). Erika (Frankrike) framstår som veldig samfunnsengasjert og leser både politiske bøker og deltar i debatter. Likevel er hun ikke spesielt interessert i nyheter. Erika innrømmer at hun ikke sjekker nyhetene ofte, og har ingen faste nyhetsrutiner. Hun sier hun er mer interessert i å forstå enn å vite hva som skjer:

«For å være helt ærlig så er jeg ikke den som sjekker nyhetene så ofte, og jeg har ingen faste rutiner verken TV, internett og avis (...) Jeg liker veldig godt litt mer seriøse nyheter kan du si, type Klassekampen og Dagsnytt 18, veldig masse internasjonale nyheter og helst ikke sånn fra VG og Dagbladet, jeg synes det er litt useriøst, og veldig mange triste enkelthendelser som en ikke kan gjøre noe med, men jeg liker mer ting jeg kan lære noe og sette meg inn i noe og forstå noe, bruke nyhetene kanskje for å bidra.» -Erika (Frankrike)

Hun beskriver nyhetsmediebruken sin som uten faste rutiner, men liker nyheter hvor hun kan lære noe og forstå så hun kanskje kan bidra med noe. Også hennes oppfatning passer best inn blant den tradisjonelle oppfatningen av nyhetenes rolle og ens egen rolle som samfunnsborger. Av de tre har Eskil likevel flere trekk som stemmer overens med nyhetsjegeren fordi han følger med aktivt på det dagsaktuelle og har en overflatisk oversikt. Han bruker NRK og Aftenposten på nett og leser også nyhetsartikler som linkes til på Facebook. Hans samfunnsborgerrolle er mer en rolle han trer inn i noen ganger, mens hans daglige vaner stemmer mer overens med den av nyhetsjegeren.

Den siste typen nyhetsmediebruker er underholdningssøkeren, som i utgangspunktet ikke interesserer seg for harde nyheter. Mari (Danmark) liker å være grunnleggende

oppdatert hva som skjer i verden og følger med når det skjer noe stort, men hun sjekker ikke nettavisen hver dag, og kan ikke forstå folk som gjør det.

«Jeg vet at det ikke er gøy å være i Syria liksom, men jeg har venner som er sykt mye mer oppdatert og som bare vet alt om alle disse tingene». -Mari (Danmark)

Hun beskriver hvordan hun har overflatisk kjennskap til ting som skjer, men føler ikke hun er av de mest oppdaterte. Hun sjekker Facebook innimellom og da hender det ofte at nyhetene sjekkes i samme slengen. Hun går med andre ord ikke aktivt inn for å følge med, men får med seg noen harde nyheter tilfeldig i leting etter underholdningsprogrammer. Anne (Australia) leser nyheter som angår henne direkte. Hun leser lokalavisa på nett selv om hun beskriver innholdet som uviktig, og får med seg når store ting skjer. Politiske nyheter får hun derimot ikke med seg så mye av.

«Nei, hvis jeg er hjemme og har papiravis så er det ikke de sidene jeg leser.» - Anne (Australia)

Hvis hun leser papiravisa hopper hun over utenriks. Det viser at harde nyheter ikke interesserer henne. Hun passer derfor godt under beskrivelsen underholdningssøker.

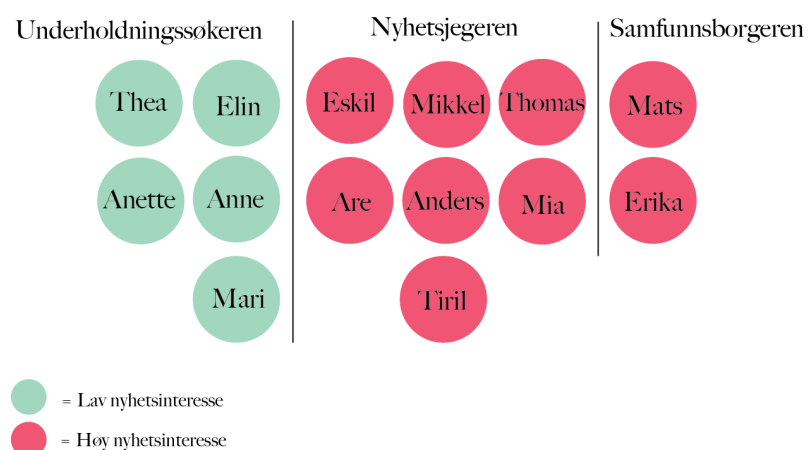
Med utgangspunkt i Høst (2010) sin typologi har jeg valgt å dele informantene i om de passer best i kategorien nyhetsjeger, underholdningssøker eller samfunnsborger. Under ser man hvordan jeg har beskrevet de tre ulike kategoriene med bakgrunn i utvalgets beskrivelser av seg selv, sin nyhetsmediebruk og interesse.

Nyhetsjegeren har et høyt nyhetsforbruk, og han sjekker de store avisene daglig. Han beskriver seg selv som over gjennomsnittet interessert i nyheter og bruker Facebook og Twitter til å følge nyhetskilder og politikere. Han leser alt fra artikler på VG til aktualitetsmagasiner og kronikker delt av venner på Facebook. Han diskuterer gjerne nyheter med venner. Halve utvalget kan beskrives som nyhetsjegere. For underholdningssøkeren er nyheter mer en plikt og han føler det er viktig å være grunnleggende oppdatert. Han bruker mobilen til å sjekke nettaviser på bussen, og skimleser overskriftene på VG. Han beskriver seg selv som under gjennomsnittet interessert i nyheter, og foretrekker sport og underholdning framfor politiske nyheter. Underholdningssøkeren bruker sosiale medier mye, men sjeldent til nyheter. Nyheter diskuteres sjeldent med venner. Fem av informantene passer beskrivelsen til underholdningssøkeren. Samfunnsborgeren beskriver seg selv som veldig engasjert i samfunnet, men er lite opptatt av å følge med på hva som skjer fra time til time. Han foretrekker lengere artikler, aktualitetsmagasiner og ukentlige programmer som

Hvem er utvekslingsstudentene?

diskuterer aktuelle tema. Han liker auditive medier og hører gjerne på podcast fra NRK på vei til skolen. Han sjekker også nettavisene daglig, men er lite imponert over norske medier, derfor bruker han ofte internasjonale nyhetskilder. For samfunnsborgeren er det viktig å ha god kjennskap til samfunnsforholdene. To av informantene kan best beskrives som i kategorien samfunnsborger.

Figur 3: Fordeling av typer nyhetsmediebrukere:

Inndelingen viser at de fleste i utvalget har høy nyhetsinteresse og kan beskrives som nyhetsjegere. Med tanke på at utvalget består av høyt utdannede studenter er ikke det overraskende. Det var kun to som tydelig kunne plasseres som samfunnsborgere. Som Høst (2010) nevnte kan denne kategorien beskrives mer som en rolle man kan stige inn om ut fra, og det fantes også spor av samfunnsborgermentaliteten blant nyhetsjegerne. For visualiseringen sin del videre i oppgaven vil jeg derfor kun ta med de to andre typene nyhetsmediebrukere og plassere samfunnsborgerne under kategorien nyhetsjegere. Disse to gruppene har begge høy nyhetsinteresse, og flere andre fellestrekk som gjør at sammenslåingen ikke ødelegger for analysen. De to kategoriene representerer hver sin nyhetstype, da underholdningssøkeren foretrekker myke nyheter og nyhetsjegeren foretrekker harde nyheter, hvor harde nyheter igjen viste til høy nyhetsinteresse.

Det er en tendens til kjønnsdeling mellom de to nyhetsmediebrukertypene ved at kun jenter beskrives som underholdningssøkere. Hvis man tar med i betraktning at underholdningssøkerne foretrekker myke nyheter, stemmer dette med tidligere forskning som viser at jenter foretrekker myke nyheter mens gutter foretrekker harde

nyheter (Norris 2000). Utover å anerkjenne at tendensen eksisterer vil jeg ikke gå videre inn på kjønnsdimensjonen. I neste kapittel vil jeg se nærmere på informantenes nyhetsbruk under utvekslingsoppholdet.

6 Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

Kapittel 5 tar for seg nyhetsmediebruken til utvekslingsstudentene under utveksling. Jeg svarer på om nyhetsmediebruken endrer seg og eventuelle årsaker til endringene, samt hvilken funksjon de ulike nyhetsmediene hadde for utvekslingsstudentene. Det vil kunne gi et bilde at hvordan stedstilknytningen reflekteres i nyhetsmediebruken og hvordan nyhetsmediene brukes som verktøy.

6.1 Nedgang i nyhetsmediebruken

Som jeg har pekt på var både motivasjonen for å dra på utenlandsopphold og interessen for nyheter varierende hos informantene. Siden veldig mye av dagens nyhetsmediebruk går over Internett er veldig mange av de norske nyhetsmediekildene like tilgjengelig utenfor som i Norge. Potensialet for en økt mediebruk, gjennom bruk av både norske medier og medier fra sitt nye vertsland, var derfor til stede for utvekslingsstudentene. Et fellestrekk for de fleste var likevel at nyhetsmediebruken gikk ned under utvekslingsoppholdet. Ingen av informantene fortalte om en økt mediebruk under utvekslingen. Noen fortalte om at de gjorde det samme som i Norge, mens majoriteten brukte nyhetsmedier mindre enn vanlig.

Halvparten av utvalget uttrykte skyldfølelse fordi de ikke lever opp til forventningene rundt nyhetsbruk. Dette er i tråd med funn fra Hagen (1997) om at mange føler en samfunnsplikt til å leve opp til idealet om den opplyste borger. Skyldfølelsen gjaldt for både de som anser seg selv som å være over gjennomsnittet interessert og de som ikke gjør det, men de fleste som har dårlig samvittighet er underholdningssøkere. Skyldfølelsen handlet både om hvor mye de følger med på nyheter og om de følger med nok på de «viktige» nyhetene. For eksempel når det gjelder utenriksnyheter sier Anette (Australia) at hun føler hun må følge med på det for å henge med, men leser ikke utenriks fordi det er spennende. Thea (Frankrike) har dårlig samvittighet for ikke å følge med nok:

«Jeg føler at man har litt ansvar for å følge med, og for å være sånn vanlig oppegående menneske så skal man jo interessere seg litt i politikk og hva som skjer da.» – Thea (Frankrike)

Hun føler et ansvar om å følge med for å være et vanlig oppegående menneske. For henne ligger det en tydelig forventning om at man skal være oppdatert. Hun beskrev det som sterkt kritikkverdig at hun ikke brukte mer tid på nyheter, men unnskyldte det med at hun har nok med studiene. Disse eksemplene viser at pliktfølelsen fortsatt står sterkt, og da spesielt blant de underholdningssøkende nyhetsbrukerne, men at følelsen har gått over til skyldfølelse for mange fordi pliktfølelsen ikke er sterk nok til at de er villige til å gjøre endringer i nyhetsvanene sine. Etersom man på utveksling i mindre grad risikerer at noen «oppdager» at man ikke har fulgt like godt med, kan det være med å forklare den dalende nyhetsinteressen.

Både underholdningssøkeren Anette (Australia) og nyhetsjegeren Thomas (Spania) fortalte at de fulgte mindre med enn vanlig da de var på utveksling. Anette forklarte at det handlet om at de levde et annet, mer aktivt, liv.

«Ja, på en måte og fordi vi levde litt annet liv der nede, hvis man først hadde fritid dro vi på stranden og vi gjorde ting hele tiden. Det var ikke så mye tid til å gjøre sånt. Og vi var så mange som bodde sammen og, så på kvelden så var det kanskje at man så film eller» -Anette (Australia)

På utveksling følte hun ikke at hun hadde tid til å oppdatere seg på nyheter. Det var viktigere å være sosial med venner. At hun følte hun levde et annet liv gjorde at ting hjemme ikke var like viktig for henne å følge med på. Anette følte hun levde litt i en boble på utveksling. Vanligvis er Are (USA) midt på treet interessert i nyheter, men på utveksling opplevde han å føle seg lite informert.

«Da var jeg sannsynligvis godt under gjennomsnittet up to date på media, nei det gikk jo i å skanne gjennom VG, men det var jo ikke så aktuelt for der jeg bodde da.» -Are (USA)

Han skummet fortsatt overskriftene på VG, men det opplevdes ikke som like aktuelt for ham når han bodde i USA. For han ble det at han fysisk var så langt borte fra alt som skjedde i Norge en grunn til å følge med mindre i norske medier fordi det ikke angikk han på samme måte.

Få var interessert i å følge med på nyheter fra vertslandet. Eskil (Italia) var ikke opptatt av italienske nyhetsmedier. Han fikk med seg at det var valgkamp som han fikk en overflatisk forståelse av, men den meste av informasjonen fra universitetet handlet om fest og sport. Elin (Malawi) oppsøkte verken lokale aviser eller så på nasjonale fjernsynskanaler i vertslandet. De føltes både utilgjengelige og lite interessante.

Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

«Åja, de lokale, nei det gjorde jeg ikke. Det var kanskje utilgjengelig, de hadde sikkert en avis der, men den så jeg aldri, og var heller ikke så interessert. Det var litt sånn større lokale hendelser som vi prata om» -Elin (Malawi)

På spørsmål om hun leste aviser fra utvekslingsstedet svarte hun at det ikke var interessant for henne, fordi de heller snakket om større hendelser. Hun hadde ikke undersøkt mulighetene for å oppdatere seg på lokale forhold, noe som viser at det ikke var viktig for henne. Anne (Australia) var totalt uinteressert i australske nyheter og fikk ikke med seg noe derifra.

«Australske nyheter vet jeg ingenting om. Vi hadde TV, men det gikk tre - fire måneder før jeg visste vi hadde australske kanaler fordi vi brukte det bare til å koble opp og se på ting vi hadde på PCn.» – Anne (Australia)

Hun innrømmet at det gikk flere måneder før hun la merke til at de hadde australske kanaler på fjernsynet. Hun hadde med andre ord verken savnet eller lett etter det.

Tiril (Tyskland) var den eneste som beskrev en økt nyhetsinteresse på utveksling, og som supplerte norske nyhetskilder med tyske. Hun leste flere av de største tyske riksavisene i tillegg til lokale Hamburger Morgenblatt. Hun brukte Twitter til å skrive og lese nyheter fra ulike institusjoner og organisasjoner og for å dele sine opplevelser i Tyskland.

«På Twitter var det alt fra, jeg var med i ANSA, så det var en del ANSA-tvitring, både med retvitring fra hovedorganisasjonen og skryt fra forskjellige organisasjoner eller jeg tvitret og forskjeller mellom Norge og Tyskland eller ting som skjedde på universitetet og en del under fotball-VM selvfølgelig.» -Tiril (Tyskland)

Hun brukte Twitter både personlig og som ANSA⁸-medlem hvor hun snakket om ting som skjedde på universitetet og under fotball-VM. Facebook-bruken var ganske lik, men hun delte ofte videre ting som skjedde i Norge. Hun kan på mange måter beskrives som en altetende mediebruker (Peterson & Kem 1996).

6.1.1 Nyhetsmediebrukerne på utveksling

Ser man på de ulike typene av nyhetsmediebrukere (Høst 2010) og hvordan de brukte nyhetsmedier under utvekslingsoppholdet kan de beskrives slik: Underholdningssøkeren hadde lavt nyhetsmediebruk av harde nyheter fra før. På mange måter var nyhetsmediebruken lik som hjemme, med nett og sosiale medier som hovedkilde. Han følte seg litt i en boble hvor nyhetene hjemme ble mindre viktige, mens nyhetene i vertslandet likevel ikke var interessante. Han synes det var vanskelig å henge med på og vanskelig å relatere seg til fordi de nyhetene ikke

---

⁸ ANSA er en organisasjon for norske studenter i utlandet

angikk eller påvirket ham. Nyhetsjegeren var i utgangspunktet veldig interessert i nyheter og ønsket å lære om det nye samfunnet han bodde i. Han fulgte fortsatt med på norske nyheter, men opplevde å bli oppgitt over det han mener er meningsløse nyhetssaker som i et større perspektiv ikke oppleves som viktige. Han møtte hindringer i nyhetsmediebruken på grunn av at han ikke enda mestret vertslandets språk, og det var i tillegg krevende å sette seg inn i et nytt nyhetsbilde. Han endte opp med å ta i bruk andre nyhetskilder enn tidligere, og vektla diskusjoner med venner for å lære mer om nye kulturer.

6.2 Årsaker til nedgang

Det er spesielt to aspekter som kan være med på å forklare nedgangen i nyhetsmediebruk som reflekterer stedstilknytningen. Før intervjuene hadde jeg to arbeidshypoteser rundt faktorer som kunne påvirke tilknytning til utvekslingsstedet og nyhetsmediebruken. Det gjorde at utvalget ble satt sammen så halvparten hadde vært på utveksling et semester og halvparten et år, og halvparten dro til et land hvor de måtte snakke et tredjespråk, mens resten dro til et andrespråklig land. Hypotesene var at 1) jo lenger utvekslingsoppholdet varte, jo større tilknytning til utvekslingslandet ville man få, og 2) om man snakket tredjespråk ville man få større tilknytning. Under vil jeg vise hvordan disse faktorene påvirket utvekslingsoppholdet og hvordan nyhetsmediebruken ble påvirket av dem. Jeg vil peke på hvordan språk og tid påvirket tilknytningen, og hvordan det henger sammen med nyhetsbruken.

6.2.1 Språk

I følge Rantanen (2005) er det å lære et fremmedspråk et steg i retning av en global bevissthet. Man kan derfor tenke seg at de som valgte å dra til et sted hvor de snakket et tredjespråk ville ha en fordel når det kom til stedstilknytning som en verdensborger. De fleste av informantene hadde forestillinger om hvordan det ville være å måtte forholde seg til et fremmedspråk. De som valgte å dra på utveksling til et land hvor de måtte lære et tredjespråk, hadde ulikt kunnskapsnivå før de dro. Tiril (Tyskland) hadde for eksempel bodd i Tyskland før, og kunne flytende tysk. For de andre ble språk en mer utfordrende prosess. Eskil (Italia) var kun selvlært på et grunnleggende nivå fra lydbøker og selvstudier. Både Eskil og Thea (Frankrike) hadde forestillinger om at de var på et høyere nivå språklig enn hva de opplevde på utvekslingen.

Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

«Jeg fant ut at det jeg lærte på skolen i fransk var ikke sånn man snakket i den virkelige verden. Det var veldig overraskende. Man tror man snakker greit fransk, og så står det en gjeng studenter som snakker og du skjønner ikke et ord de snakker, hvilket språket det var.» - Thea (Frankrike)

Thea fant ut at hennes skolefransk ikke på langt nær var nok, og forsto ingenting av det de franske studentene sa. Det var en klar forventning om at ting kom til å være lettere enn det viste seg å være. Hun beskriver et språklig kultursjokk (Furnham & Bochner 1982). Eskil hadde trodd at flere italienske studenter ville snakke engelsk, og ble veldig overrasket da han oppdaget at dette ikke stemte. Både det at man opplevde det vanskeligere enn forventet å kommunisere på fremmedspråket og at få var villige til å snakke engelsk gjorde det vanskeligere å komme i kontakt med lokale.

«Det var litt trist, målet mitt var jo å dra til Frankrike og snakke masse fransk og bare være med franskmenn hele tiden, men som utvekslingsstudent er det veldig vanskelig å komme inn på de som studerer der til vanlig, så det var veldig interessant og veldig lærerikt å være i den posisjonen da.» -Thea (Frankrike)

Thea forteller om ønsket om å dra til Frankrike og snakke masse fransk i et fransk nettverk, og at virkeligheten var veldig forskjellig. Hun opplevde den språklige motgangen som en øyeåpner om hvordan det er å komme til et land når man ikke snakker språket, og en lærerik situasjon å være i. Det er tydelig at forventningene rundt utbyttet av å lære et fremmedspråk ikke stemte overens med de virkelige utfordringene de møtte på, noe som tyder på en feilslått risikovurdering. De hadde klare tanker om at det ville bli utfordrende å lære et nytt språk, men hadde kanskje ikke reflektert like mye over hvilke konsekvenser det ville ha for andre aspekter av oppholdet om de ikke mestret språket.

Som flere av informantene påpekte er det ikke bare mestring av språket som kan gi læring. Erika (Frankrike) beskriver opplevelsen som utfordrende på en kul måte:

«Jeg var litt det dumme brødet. Det var ekstremt lærerikt å være den som behersket språket dårligst, og jeg er vant til å være veldig flink til å ordlegge meg, så det var veldig lærerikt å være den usikre og den som kunne minst og bare finne seg i det.» – Erika (Frankrike)

Hun følte seg dum fordi hun ikke behersket språket, men syns det var lærerikt å være den usikre og bare måtte finne seg i det. Opplevelsen av å være den som ikke helt mestret var en viktig lærdom å ta med seg i møte med innvandrere i Norge, og begge jentene beskriver at de fikk en større forståelse for hvordan nettopp det må føles å være språklig tilsidesatt. Selv om det opplevdes som veldig utfordrende for mange å lære et språk i tillegg til alt annet nytt, var informantene klare i å påpeke at det var

verdt det. Eskil tror at det å tvinge seg til å lære et språk er spesielt utfordrende og da ekstra givende. På en annen side tror han at språket også kan hindre deg i å bli ordentlig kjent med det landet du drar til fordi du ikke får den dype forståelsen språk gir. Det er med andre ord ikke sikkert at det å lære et språk påvirker den lokale stedstilknytningen positivt, men språkutfordringene kan skape viktige refleksjoner rundt sin egen rolle som kyndig som kan være en del av en global bevissthet.

Tiril (Tyskland) har mer til felles med de som dro til et engelskspråklig land, men hun er likevel interessant som et eksempel på hvordan språk kan være et verktøy både for mediebruk og for integreringen i lokalsamfunnet om kompetansen er tilstede. Hun hadde muligheten til å dra til Frankrike, men valgte Tyskland nettopp for de fordelene hun ville ha ved å snakke tysk fra før.

«Nå er ikke jeg noe kløpper i fransk, så det vet jeg jo ville blitt vanskelig i starten i forhold til de som flytter dit som kan fransk. Så det var viktig for meg å flytte en plass hvor jeg kunne språket fra før ja. Jeg ville sett veldig mørkt på å flytte til Russland fordi jeg kan jo ikke et kleiva ord russisk.» - Tiril (Tyskland)

Hun beskriver hvordan hun valgte Tyskland over Frankrike fordi hun allerede kunne tysk og ville få det vanskeligere i Frankrike. Ved å velge Tyskland ble oppholdet hennes mye mindre problematisk i forhold til å bli kjent med lokalbefolkningen og ikke bare andre internasjonale studenter. Anne (Australia) dro bevisst til et engelsktalende land for å gjøre det lettere å bli kjent med de lokale.

«Og så ville jeg til et land der de snakket engelsk så det ble lettere, og så det ikke ble vanskeligere for dem å invitere oss med på noe, for da ble det engelsk. Sånn her i Norge når man inviterer en utvekslingsstudent må alle snakke engelsk, så det var ikke noe sånn da.» – Anne (Australia)

Hun ville at det skulle være lett for de lokale studentene å invitere henne med på ting, noe det ville bli fordi de ikke ble nødt til å snakke et annet språk, i motsetning til i Norge. Det viser at hun tenkte at det ville være en fordel for kontakt med lokalbefolkningen at de snakket samme språk. Når Thomas (Spania) tilbrakte tid med amerikanske venner opplevde han det som avslappende med en pause fra spansken.

«Deilig med avbrekk på et språk hvor jeg kunne formulere meg ordentlig da, ikke et språk hvor jeg stotret meg veldig fram. Hele førstesemesteret var ikke videregående spansken nok.» – Thomas (Spania)

Det å snakke engelsk var et deilig avbrekk fra spansken. Det å konstant forholde seg til et språk man ikke mestrer helt kan være slitsomt og hemmende. Mange av de som dro til et engelsktalende land gjorde det nettopp fordi det ville være lettere. De regnet utfordringen i å lære et nytt språk som for stor sammenlignet med gevinsten.

Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

Språk kan være et avgjørende verktøy i å få direkte kjennskap til og kunnskap om en ny kultur eller et nytt nyhetsbilde, men for at språk skal være et verktøy krever det et visst nivå. I følge Bakøy (2006) kan dårlige språkferdigheter føre til mer bruk av hjemlandsmedier. Av utvekslingsstudentene som dro til et fremmedspråklig land var det kun Tiril (Tyskland) som ikke opplevde begrensninger i nyhetsmediebruken på grunn av språket. Dette fordi hennes språkkunnskaper var betydelig bedre enn de andre sine fra før hun dro. Thomas (Spania) og Thea (Frankrike) hadde tenkt å bruke nyhetsmedier som en måte å øve på språk, men det viste seg vanskeligere enn de hadde trodd. Eskil (Italia) prøvde av og til, men da ble det mest sportsnyheter fordi det var lettere å forstå. Thomas opplevde at det var vanskelig å forstå sakene i seg selv uten mye kjennskap til det politiske landskapet, og at språket gjorde det enda vanskeligere.

«I tillegg var det vanskelig i starten med tanke på at jeg ikke klarte å lese spansk bra, det er veldig krevende å lese spanske nyheter, men jeg brukte det litt i starten for å øve, men det er litt krevende når en artikkel tar en halvtime å lese.» – Thomas (Spania)

I starten brukte han spanske nyheter for å øve, men synes det ble for krevende fordi det tok så lang tid å lese. Selv etter en stund gikk det for sakte til at han synes det var verdt å bruke tid på.

«Jeg vil si at jeg skjønner 95 prosent av alt jeg leser, men det går fortsatt mye tregere, jeg bruker mye mer tid enn hvis jeg leser engelsk eller norsk, og da blir det lettere for meg å gå inn på en annen side.» - Thomas (Spania)

Det var det lettere å gå inn på en norsk eller engelsk side fordi det går mindre tid å lese. Det viser at han har satt av begrenset med tid til nyhetsmediebruk i løpet av en dag, og ønsker at nyhetsmediebruken skal være effektiv. Han beskrives sådan som en typisk nyhetsjeger. Thea og Eskil snakket om hvordan det å lese norske nyheter kunne være et avbrekk fra en krevende hverdag hvor man slet med å forstå mye av det rundt seg.

«Akkurat norsk, det og, ikke minst når jeg var så sliten av å bare ha fransk var det veldig godt å kunne gå inn å lese litt norsk. Jeg kan lese, jeg er ikke helt idiot.» -Thea (Frankrike)

Thea (Frankrike) synes det var godt å lese litt norsk når hun var sliten av fransken. Hun fikk bekreftet at hun ikke er dum, kun mangler språkkompetanse. Eskil begynte å høre på norske podcast mens han var i Italia. Det handlet mye om å koble av fra italiensken og for å høre norsk igjen. Det viser at manglende språkferdigheter førte til bruk av

norske medier, slik Bakøy (2006) hevdet. Språk kan derfor være med på å forklare manglende bruk av vertslandsmedier.

Språk gjør det vanskelig å bli kjent med lokalbefolkningen som er viktig for integrering i samfunnet. Det påvirker behovet for å følge med i nyhetsbildet og hvordan man ser på nytteverdien av nyhetsmedier. Tanken om språk som verktøy og ressurs må derfor ses på lang sikt, da det under utveksling opplevdes mer som en hindring i økt forståelse av vertslandet.

6.2.2 Tid

Når det kommer til lokal stedstilknytning er det lett å se for seg at jo lenger tid man får på å skape en relasjon, jo sterkere vil tilknytningen være. I utvalget var halvparten på utveksling et semester og den andre halvparten et helt studieår. Det var en overveldende enighet blant de som dro på utveksling et år at det var riktig og avgjørende for deres opphold å bli så lenge. Tilhørighet til stedet og personer ble trukket fram som noe som er avhengig av tid.

«En ting at det blir litt mørkt og trist i desember og at man begynner å bli litt lei, men så kommer våren og sommeren, og etter å ha vært der et år får man en mye større tilknytning til stedet, det er jeg helt overbevist om.» -Thomas (Spania)

Thomas (Spania) forteller om den første perioden når det går mot desember og man begynner å bli lei, men så kommer våren. Han er helt overbevist om at man får større tilhørighet til stedet om man blir et år. Thea (Frankrike) beskriver også første halvår som hardt, mens vårhalvåret som tiden da tilhørighet til stedet blomstret, de gode relasjonene ble bygget og språket falt på plass. For henne var det helt avgjørende for tilfredsheten med utvekslingen at hun var et helt år. Hun tror den viktigste faktoren for hvor knyttet man blir til stedet og om man får noe mer enn bare den overflatiske relasjonen er tid, og at det er større sjanse for at det skjer om man blir lenger. Mikkel (Canada) var også takknemlig for at han dro et helt år, og følte han fant seg mer til rette det andre halvåret. Han tenker et halvår blir litt kort. For Mats (Singapore) var det avgjørende i relasjonsbyggingen å bli et år, spesielt i Sør-Øst Asia hvor det å bygge gode relasjoner tar tid. Mia (Irland) fikk flere venner fra andre deler av verden etter jul, og hun følte seg mer klar for å dra hjem til sommeren fordi hun hadde opplevd det hun ønsket i form av opplevelser og relasjoner. For Thea og Thomas var tid til å forbedre språket et viktig argument for å bli et helt studieår.

Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

«Jeg føler litt sånn at når du drar på utveksling så vil de første månedene uansett bare ta tid til å bli kjent med folk og finne et sted, og jeg er veldig glad i å være i utlandet, så når jeg først skulle ut ville jeg være lenger, og med fransken var det helt, hadde jeg dratt etter et semester ville jeg aldri fått noe utbytte av det da.» -Thea (Frankrike)

Thea beskriver hvordan det tar tid å bli kjent med et sted og lære seg godt fransk, og hun tror hun aldri ville fått utbytte av det om hun hadde dratt kun et semester. Det viser hvordan tid spilte en viktig rolle for hennes tilknytningsprosess og språkutvikling, som henger tett sammen. I motsatt tilfelle var Erika (Frankrike), som er overbevist om at hun ville snakket flytende fransk om hun hadde blitt et år, og angret på at hun ikke ble.

«...det var den siste tiden med min japanske venninne og snakket masse fransk hvor jeg virkelig knakk koden, så det mest tragiske var nok at jeg reiste hjem når jeg var så nære å være flytende da.» – Erika (Frankrike)

Hun forteller om hvordan språket forbedret seg veldig den siste tiden, og det var synd at hun dro hjem så nære ved å knekke språkkoden. Språk som verktøy og tid er med andre ord tett knyttet sammen.

Siden mange reiser hjem til jul når de er på utveksling et studieår tror Anne (Australia) at hun kanskje hadde kjent mer på Sydney som et hjem om hun hadde blitt lenger. Hun beskriver følelsen av å komme «hjem» til Australia, som hun ikke opplevde siden hun kun var et semester på utveksling. Anette (Australia) fikk mye ut av et semester, og tror at man får kjent mer på hjemlengsel om man er borte et studieår. Hun følte et halvt år var som å dra på en lang ferie. Det viser at hennes lokale tilknytning ikke ble sterkere enn som for en turist. Oppsummert viser dette at jo lenger til utvekslingsstudentene ble, jo større tilknytning opplevde de å få. Under vil jeg se på nyhetsmediebrukens rolle i dette.

Nytt nyhetsbilde

Nyhetsmediebruk er preget av vaner, og vaner dannes over tid. Selv om man praktisk sett har tilgang til nyhetene fra utvekslingslandet ligger det mange kulturelle barrierer og koder man må knekke for å få tilgang til informasjonen (Furnham & Bochner 1982). Man må ha ganske god kjennskap til samfunnet, til personer, aktører og til det politiske bildet. Denne typen kunnskap må opparbeides over tid, og kan sette en stopper for mange i sitt ønske om å bli kjent med det nye samfunnet. Thomas (Spania) synes det var vanskelig å sette seg inn i en helt ny offentlig debatt og nyhetsbilde.

«Da jeg kom til Spania kunne jeg jo ikke noe om, jeg visste det var finanskrisen da, på en måte bakteppet for veldig mye av det som skjer, men en må sette seg inn i et helt nytt nyhetsbilde da.» – Thomas (Spania)

Han visste lite om spanske samfunnsforhold, og måtte sette seg inn i et helt nytt nyhetsbilde. Det gjorde at det ikke bare var å lese en nettavis, for selv om man forstår ordene som står der er man avhengig kunnskap om aktørene og historien bak. Den opplevelsen delte han med mange, og førte til at nyhetsmediebruken for mange ble redusert til kun norske medier. Are (USA) tror han hadde engasjert seg mer i det som skjedde rundt seg om han skulle vært der lenger, men så ikke behovet siden han skulle være der i en så kort periode. Det viser igjen hvor viktig tid er for hvorvidt informantene vil vurdere det som «verdt det» å erverve den kunnskapen som trengs.

Jo lenger man er, jo lettere er det å tenke at det er verdt å sette seg inn i det nye nyhetsbildet. Kanskje er ikke et år heller lang nok tid for at det oppleves som verdifullt å sette seg inn i for mange. Oppsummert kan man likevel konkludere med at det å lære et tredjespråk under utvekslingsoppholdet ikke gjorde det lettere å få lokal tilknytning, men at dette var avhengig av tid. Språkutfordringene førte derimot til refleksjoner som bidro til økt global bevissthet rundt sin rolle som kyndig i Norge. Tid var derimot avgjørende både for nyhetsbruk og lokal stedstilknytning.

6.3 Nyhetsmedienes funksjon for brukerne

Nå vil jeg se nærmere på nyhetsmedienes funksjon for brukerne under utvekslingsoppholdet. Bruken av norske nyhetsmedier gikk som vist ned under utvekslingsoppholdet, og få oppga at de brukte vertslandsmedier i det hele tatt. Under vil jeg presentere hvilke funksjoner nyhetsmediebruken hadde for utvekslingsstudentene på utveksling som kan være med på å forklare nedgangen i nyhetsmediebruken. Ved å studere bruken av hjemlandsmedier hos utvekslingsstudenter i USA fant Sampedro (1998) at nyhetsmediebruken grunnet ut i behovet for ontologisk sikkerhet. Jeg ønsker å undersøke om dette også kan være tilfellet for norske utvekslingsstudenter nesten 20 år etter. Mens Sampedro (1998) kun så på bruk av hjemlandsmedier vil jeg i lys av McQuail (2000) sine fire hovedtyper mediefunksjoner også undersøke hvilke funksjoner som ligger bak bruk av vertslandsmedier på utveksling. Da vil vertslandsmedier forventes å ha en annen funksjon enn hva norske medier har.

Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

6.3.1 Vertsmedier

Som nevnt var det få som brukte nyhetsmedier fra vertslandet under utvekslingen. Jeg vil i dette avsnittet fokusere på hvilken funksjon nyhetsmediebruken faktisk hadde for de som valgte å bruke vertslandsmedier. Mia (Irland) var en av dem som brukte vertslandsmedier. For henne handlet det både om interessen for det samfunnet man bodde i og fordi det angikk en selv. Under Mia sitt opphold ble det innført en ny vannskatt hvor man måtte betale for så mye vann man bruker, og dette påvirket også utvekslingsstudentene.

«Ja, spesielt det med vannskatt, og generelt skjer det mye med Irland politisk sett, og det skulle være valg ikke så lenge etter at jeg dro, så det var litt spenning og. Det er jo ikke alt jeg forstår fordi man ikke er så inne i det politiske systemet og alle forutsetningene for å vite alt, men det å følge litt med syns jeg var interessant, for å følge litt med på det samfunnet som vi prøvde å være en del av.» - Mia (Irland)

Hun beskriver at det var mye hun ikke forsto av det politiske systemet, men at hun syns det var interessant som et forsøk på å bli en del av samfunnet. Hun uttrykker et tydelig ønske om å bli integrert i det irske samfunnet, og bruker nyhetsmediene som et verktøy for å oppnå dette. Under lokalvalget i Danmark fulgte Mari (Danmark) med på valgresultatet og prøvde å forstå utfallet.

«Det var kanskje mer sånn personlig fordi det er litt interessant å skjønne og fordi kommunistpartiet i København fikk sånn 10 prosent av stemmene og for meg er det helt vanskelig å forstå, men det var på alle mediene så det var umulig å ikke få med seg. Det var litt gøy å oppdatere seg på at København er rødt på en måte, men så er det en liten kommune inne i København som er blå og de over var blå, det fikk man med seg. De het konjakkbeltet ellerno sånt. Det ble man jo litt oppdatert på og det fulgte jeg kanskje litt med på.» – Mari (Danmark)

Hun ønsket å forstå hvordan folk stemte og syns det var gøy å oppdatere seg. Det viser et ønske om å ta del i hva som skjer i lokalsamfunnet og forstå omgivelsene bedre. Mikkel (Canada) er veldig glad i sport generelt, og begynte å interessere seg spesielt for sport som foregår i Canada og USA da han var der. Han leste mye om NFL og hockey.

«Ja, fordi hockeysesongen startet to måneder etter jeg kom, så jeg rakk å oppdatere meg litt før, men jeg var egentlig ikke interessert i hockey før jeg dro nei. (...) Så akkurat det, om du ikke hadde fått med deg eller brydd deg om hvordan hockeylaget gjorde det hadde du en mindre ting å snakke om da.» – Mikkel (Canada)

Han kom rett før hockey-sesongen startet, så han rakk å oppdatere seg for å kunne henge med. Han tror han ville hatt mindre å snakke med folk om hvis han ikke hadde gjort det. Hans plutselige interesse for hockey viser hans ønske om å ta del i det samfunnet han bodde i. Det å lese seg opp på hockey fungerte således som et verktøy

i sosial interaksjon med lokalbefolkningen. En annen form for sosial funksjon er gjennom diskusjoner og samtaler om nyheter. Thomas (Spania) diskuterer vanligvis ofte politiske nyheter og opplevde at norsk innenrikspolitikk ble mindre interessant for han på utveksling fordi han ikke hadde noen å diskutere det med.

«Norsk innenrikspolitikk er ikke akkurat noe spanjoler er så veldig opptatt av, så du får liksom ikke den, som i Trondheim bor jeg med to andre jeg studerer med, og de er hvert fall over middels interessert i nyheter, som gjør at vi snakker konstant om nyheter, vi diskuterer innenriks og utenrikspolitikk hele tiden som gjør at det blir en større del av hverdagen min også.» – Thomas (Spania)

Han forteller hvordan han i Norge bodde med folk som var veldig interessert i nyheter, og at han i hverdagen pleide å diskutere med dem. Da han på utveksling mistet denne interaksjonen ble heller ikke norsk innenriks like interessant, fordi det mistet sin nytteverdi. På samme tid ble spansk innenriks snakket mer om, og derfor mer interessant å holde seg oppdatert på. Det var vanskelig i starten på grunn av språket, men han tror det å snakke om nyheter skaper en større interesse. For Mari (Danmark) er hennes nyhetsinteresse avhengig av de menneskene hun omgås.

«Er det noen saker de jeg henger med diskuterer er det greit å holde seg oppdatert på de, på en måte. Jeg tror jeg er litt sånn at de sakene jeg er opptatt er fordi de er aktuelle og jeg møter dem i min hverdag.» – Mari (Danmark)

Hun forteller at hva hun er opptatt av avhenger av at hun møter det i sin hverdag, og hun holder seg oppdatert på de sakene omgangskretsen diskuterer. Hvis hun hadde havnet i en gjeng som var mer interessert i nyheter hadde hun blitt mer oppdatert og hadde holdt seg selv mer oppdatert for å henge med. Det viser nyhetenes funksjon er i sosial interaksjon med andre. Anne (Australia) forteller om da hun bodde hjemme og ble eksponert for mer nyheter gjennom at fjernsynet sto på og avisa lå framme.

«...og da ble jo ting spennende fordi jeg fikk det inn, men om man må starte på nytt selv, for det er ikke mange rundt meg som diskuterer det heller, og om man må lære det alt selv så blir det, da kommer jeg ikke til den delen at det blir interessant» – Anne (Australia)

Hun tenker at om man er i et miljø omgitt av nyheter er det mer spennende enn om man må starte interessen på nytt selv, uten mange rundt som diskuterer nyheter. Verken som student i Norge eller på utveksling omgikk hun folk som var interessert i å diskutere nyheter. For henne har nyheter som en samtalefremmer falt litt sammen fordi hun ikke har noen som er interessert i denne formen for interaksjon. Tiril (Tyskland) er interessert i sport og kultur, men også utenriks og innenrikspolitikk i både Norge og Tyskland. Hun brukte tyske nettaviser for å få et annet perspektiv og for å få mer tilhørighet til det tyske fotballaget under VM.

Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

«Sånn som i vår var det VM hysteriet før det tok av, og de tyske avisene hadde mer med det tyske laget å gjøre, og man fikk mer tilhørighet ved å lese de tyske, og litt annet perspektiv på innenriks med Tyskland og EU for eksempel. Norske nettaviser har ikke så mye innblikk i hvordan Tyskland holder seg på den siden, og er ikke med i EU. Og viktig var det å få lest tyske aviser for å få litt kunnskap og da.» – Tiril (Tyskland)

Hun fortalte om all oppmerksomheten rundt fotball VM og hvordan hun fikk mer tilhørighet av å lese de tyske nettavisene, og fra et litt annet perspektiv. Det samme gjaldt om Tyskland og EU. Hun syns det var morsomt å dele ting fra VM i sosiale medier når hun var der, og brukte det mer enn vanlig. Ved å kunne lese fra «innsiden» om det tyske laget ble hennes tilhørighet til dem styrket.

Nyhetsmediebruk fra vertslandet kan oppsummert beskrives i McQuail (2000) sine kategorier integrasjon og sosial interaksjon. Integrasjon og sosial interaksjon handler om å føle tilhørighet til andre grupper og mennesker, legge til rette for samtaler og relasjoner og om å spille ut sosiale roller. Det handler for eksempel om at folk leser nyheter for å ha noe å snakke med andre om. Disse funksjonene bygger opp delen av individet som borger og del av et større samhold. Av de som uttrykte denne typen mediebruk tilhørte de fleste kategorien nyhetsjegere.

6.3.2 Norske medier

Hvis man skal forvente samme resultater som i Sampedro (1998) sin studie av hjemlandsmedier, vil bruken av norske medier skille seg fra bruken av vertslandsmedier. Under vil jeg presentere ulike aspekter av dette. I Malawi var det lite å finne på om kveldene, og da sjekket Elin (Malawi) nyhetene på nett.

«Det hendte vi hadde nett og perioder vi ikke hadde noe å finne på, og da sjekket vi jo det. Men det var nesten like mye for å ha noe å gjøre, for vi ble sånn i vår egen lille boble at det var ikke så interessant.» – Elin (Malawi)

Det var perioder de ikke hadde noe å finne på, og da sjekket de nyheter. Hun gjorde det ikke for å bli oppdatert, men det handlet med om tidsfordriv og vane. Hennes nyhetsmediebruk kan beskrives som rituell (Carey 1989). Mats (Singapore) endret nyhetsvanene sine på utveksling fra å lese nettaviser daglig til å følge med på en ukesavis.

«Det var derfor jeg fikk smaken på en ukeavis som ikke snakker om forhandlingsprosessen er akkurat nå, men mer den siste uka, hva som har skjedd i forhandlingsprosessen om forhandlingene står i akkurat nå er ikke veldig interessant.»- Mats (Singapore)

Han begynte å følge med på en norsk ukesavis fordi han syns nyhetene som skjer *akkurat nå* ikke er interessant, mens hva som skjer i samfunnet generelt er det. Dette reflekterer at behovet for å være dagsaktuelt oppdatert ikke oppleves som like viktig på utveksling, men heller et ønske om å henge med generelt. Mia (Irland) lurte ofte på hva som skjedde hjemme og hva som opptok de, og hun prøvde å holde seg litt oppdatert så hun ikke var «helt grønn» når hun kom hjem. Da hun dro hjem til jul opplevde hun at det var mye hun hadde gått glipp av.

«Det var mye sånn: Mia har du hørt om det der, og så hadde jeg jo aldri det. Jeg visste jo ikke hva som skjedde, men ja, så det ble litt sånn.» – Mia (Irland)

Hun opplevde at det var mye hun ikke hadde hørt om. Det motiverte henne til å følge litt ekstra med. Også Eskil (Italia) fikk en sterkere trang til å følge med og begynte å lese mer nyheter for å kompensere for den informasjonen man vanligvis får ved å omgås venner. Det viser at de begge forberedte seg på å komme hjem, og ønsket å forsikre seg om at man ikke datt ut av det norske fellesskapet. Anette (Australia) syns det var spennende å følge med om det er stort nok, som OL eller VM. Det var flere som uttrykte at de fulgte ekstra med under OL og VM. I følge Mia er det noe sport man som nordmenn må følge med på.

«Noe sport, jeg er jo nordmann, så skisport er jo veldig viktig å følge med på, og sykkel, Tour de France. Så sport i noen grad.» -Mia (Irland)

Som nordmann er det viktig å følge med på skisport og sykkel, i følge henne. Slike store hendelser er knyttet opp mot den norske identiteten og nasjonalfølelsen, og er som Dayan og Katz (1994) beskriver som mediebegivenheter. Ved å følge med på slike mediebegivenheter viser det hennes behov for å bekrefte sin sosiokulturelle status i det forestilte fellesskapet som er det norske samfunnet.

Nyheter kan brukes når savnet av norske venner og familie var som verst. Thea (Frankrike) gikk innom Aftenposten da hun merket hjemlengselen. Hun brukte også lokalaviser for å lese om småsaker:

«Jeg ville liksom finne hva som skjedde hjemme, jeg tror til og med jeg gikk inn på Ringeriktes blad, mulig Adressa også, når det var litt ille, så var det veldig koselig å gå innom lokalavisene, jeg er veldig glad i lokalaviser da, sånne småting, fillenyheter «Katt savnet i det nabolaget».» -Thea (Frankrike)

Hun ønsket å finne ut hva som skjedde hjemme, og gikk til og med innom lokalaviser som hun vanligvis ikke bruker mye. Hun sammenligner det å reise ut nå med hvordan det var før da man var helt avkuttet fra hva som skjedde hjemme. Hvis man får hjemlengsel nå er det veldig lett å kontakte folk eller gå inn på internavisa på studiet

Endring i nyhetsmediebruk under utveksling

for å se hva som skjer hjemme. Den trøstende funksjonen hadde også noe med det å koble av med norsk å gjøre, etter lange franske dager. Det handlet ikke nødvendigvis om et behov for å vite akkurat *hva* som skjedde hjemme, men det var mer for å se om ting var som før. Thea fikk bekreftet at alt var som før hjemme. Lokalavisa hjemme fungerer som en måte å bekrefte sin lokale tilhørighet. Mia (Irland) var mer innom de norske nyhetssidene i perioder hun lengtet hjem. Anne (Australia) fulgte med i lokalavisa fordi hun ville følge med det lokale fotballaget.

«Ja. Det er jo ikke at det skjer så veldig mye der da, men jeg går jo gjennom det en gang eller to i uka og da ligger jo alle artiklene der. Det er vel mest fordi jeg er interessert i (lokalt fotballag) og heier på dem, VG bryr seg ikke så mye om det så det er for å følge med.» -Anne (Australia)

Hun sier det ikke skjedde mye fra gang til gang i lokalavisa, men at det handlet om å støtte det lokale fotballaget. Den typen bruk som beskrives samsvarer med det Sampedro (1998) beskrev som selvposisjonering: Thea og Mia fikk bekreftet sin lokale tilhørighet ved å se at alt var som før hjemme, mens Anne understreket sin identitet som fan av det lokale fotballaget. Dette kan videre ses på som en måte å sikre ontologisk sikkerhet.

Selv om norske og utenlandske nyhetsmedier er like lett tilgjengelige over Internett, uansett hvor man er⁹, brukte de fleste norske nyhetskilder mens de var i utlandet. Anders (Singapore) var ikke så interessert i det som skjedde i Singapore fordi han visste veldig lite om hvordan det ting var fra før, og fordi han skulle bo der så kort tid.

«Det er kanskje litt teit å si, men jeg var kanskje ikke så interessert i det som skjedde i Singapore fordi jeg visste ikke så mye om hvordan det var der fra før kanskje(...) og siden jeg ikke skulle bo der mer enn fire måneder og så er det jo alltid interessant å holde seg oppdatert på det som skjer hjemme.» – Anders (Singapore)

Det viser at tidsaspektet påvirker hvor viktig det oppleves å få ny kunnskap om lokalsamfunnet man bor i. Anette (Australia) synes ikke australske nyheter var interessant fordi det var vanskelig å relatere seg til og de påvirket henne så lite. For henne var det avgjørende for interessen at det hadde en innvirkning på hennes liv direkte. Det handler ofte om avstand. Anders (Singapore) tenker det kanskje er litt egoistisk, men tror man ofte er interessert i det som skjer rundt seg:

«Jeg tror det er det samme som hvorfor man ikke leser like mange nyheter om det som skjer utenfor Norge, det er liksom litt for langt unna da, det går ikke an å relatere seg helt til det.»-Anders (Singapore)

---

⁹ I den vestlige verden.

Han tror nyhetsmediebruk handler om hva man kan relatere seg til, likt som at man i Norge ofte ikke leser om ting som skjer utenfor Norge. Når man bare er midlertidig på et sted føles det fortsatt nærmest det som skjer i Norge. Det viser at relasjon ikke nødvendigvis handler om å være geografisk nær, men om hva som føles nærmest. Da Tiril (Tyskland) bodde i Tyskland så interesserte hun seg mer for nyhetene i Tyskland og ting som skjedde der hun har vært og kjenner folk. Likevel var det lettere å slå opp nyheter i norske nyhetsmedier selv da hun bodde i Tyskland. Hun tror det handler om at hun tross alt har bodd lengst i Norge.

Det viser at på tross av at vertslandsmedier er fysisk nærmere føler utvekslingsstudentene en større tilhørighet til Norge og prioriterer derfor å holde båndet til det norske samfunnet vedlike på utveksling, som en måte å sørge for ontologisk sikkerhet. Dette stemmer overens med det Sampedro (1998) fant for nesten 20 år siden. Likevel oppstår det en følelsesmessig avstand ved fysisk avstand som kan forklare nedgangen i nyhetsmediebruk. I neste kapittel vil jeg undersøke hvilke endringer i nyhetsmediebruk og stedstilknytning man kan peke på som følge av utvekslingsoppholdet. Falt informantene tilbake til sine vante mønstre da de kom hjem eller ble de påvirket av oppholdet? I så fall; hvordan?

7 Endringer i stedstilknytning og nyhetsmediebruk som følge av utvekslingsoppholdet

---

Under intervjuene ble informantene bedt om å tenke om de opplevde noen endring i nyhetsmediebruken fra før de dro på utveksling til etterpå. De ble også spurt om endringer rundt sin stedstilknytning. Ettersom intervjuene ble gjennomført innen relativt kort tid etter utvekslingen skjedde, vil deres eventuelle endringer reflektere endringer på kort sikt. Det er likevel interessant for å belyse hva et utenlandsopphold kan ha å si for både nyhetsmediebruk og stedstilknytning. I denne kapittelet vil derfor siste delspørsmål drøftes nærmere.

På tvers av nyhetsmediebrukergruppene var den generelle holdningen at deres nyhetsmediebruk ikke hadde endret seg nevneverdig siden de kom tilbake. Anne (Australia) opplevde ingen endring i nyhetsmediebruken. Mikkel (Canada) opplevde heller ingen endring siden han i utgangspunktet bruker mest nett. Han kan ikke peke på forskjell på kilder eller måten han lette etter nyheter på. Eskil (Italia) hører fortsatt på podcastene han begynte med på utveksling, men ellers er det likt. Ting tyder med andre ord på at nyhetsmediebruken falt tilbake i sitt vante mønster da utvekslingsstudentene kom tilbake til Norge. Den eneste som har et større nyhetsforbruk er Tiril (Tyskland), som sier hun fortsatt sjekker noen tyske aviser, men ikke hver dag som da hun var på utveksling.

«Jeg synes det er viktig å holde seg oppdatert på mest mulig men generelt tror jeg at jeg har blitt mer interessert ved at jeg leser flere kilder, ikke bare Dagbladet, men sjekker flere nettaviser og nyhetskanaler.» – Tiril (Tyskland)

Hun føler at hun generelt ønsker å være mer oppdatert på nyheter etter hun kom hjem, og leser flere kilder, ikke bare Dagbladet, men flere riksaviser og lokalaviser. Det viser igjen at hun kan beskrives som en altetende nyhetsmediebruker som bare øker sin interesse og forbruk (Peterson & Kem 1996).

7.1 Utvidet interessefelt ved nye bekjentskap

Den viktigste endringen i nyhetsmediebruk etter å ha vært på utveksling var på hvilket *innhold* som interesserte utvekslingsstudentene. Thomas (Spania) har blitt mer interessert i å følge med på hva som skjer i Spania, men kan ikke si han leser jevnlig spanske nyheter. Han har de derimot fortsatt bokmerket og går inn på de spanske avisene av og til. Mia (Irland) sjekker et par irske aviser også etter utveksling.

«...etter utveksling sjekker jeg også et par irske aviser, så det blir jo VG, Dagbladet, Irish times, Irish sun, de kanskje mest, og så hører jeg litt på irsk radio innimellom, og noe på P3 og sånn, men ikke så mye.» -Mia (Irland)

Hun sjekker både norske og irske nettaviser fast, og hører av og til på irsk og norsk radio. For henne har irske nyhetskilder blitt en del av nyhetsvanen på lik linje med de norske kildene. Hun bruker også mer tid på å finne ut nyheter om resten av verden, og spesielt om steder hun kjenner og der vennene hennes er. Erika (Frankrike) har blitt mye mer interessert i alt som skjer i Frankrike, og føler som om det angår henne.

«Jeg tror egentlig ikke jeg fikk så mange andre vaner. Jeg har jo blitt masse mer interessert i alt som skjer i Frankrike, for eksempel med nå som det var terroraksjon i Paris så fulgte jeg jo veldig med på det, og da føler jeg en veldig klar følelse.» -Erika (Frankrike)

Hun fikk ikke nye vaner, men har blitt mer interessert i hva som skjer i Frankrike og følger ekstra med om det skjer noe. Hun føler en tilhørighet på samme måte som når det skjer noe i Norge. Mikkel (Canada) tror at tilgangen på nyheter er ganske lik med sosiale medier og nett uansett hvor man er, men at det man bryr seg om kan forandres, spesielt interessen for ting som skjer i landet man bodde i.

«Jeg tipper at hvis jeg hadde sett en artikkel på VG om Canada hadde jeg sannsynligvis trykt på den, det hadde jeg kanskje ikke gjort før jeg reiste, og spesielt hvis det er Vancouver da så sånn sett hvis jeg har muligheten at det kommer inn passivt så leser jeg sannsynligvis det, at det kommer opp der jeg vanligvis leser nyheter, men aktivt vil jeg ikke si jeg leser mer utenriksnyheter nei.» -Mikkel (Canada)

Han tror at folk forandrer seg lite på utveksling, og tror ikke man direkte oppsøker nyheter fra der man var, men at det skjer mer passivt om noe dukker opp i norske medier. Det samme tenker Anders (Singapore). Han ville fulgt med om det dukket opp noe om Singapore i internasjonale medier fordi han nå kan relatere seg til det, men ville sannsynligvis ikke oppsøkt det selv. Det tyder på at selv om de ikke ville oppsøkt nyheter fra utvekslingsstedet aktivt vil antennene for å få med seg ting om vertslandet være ute. Elin (Malawi) følger Aftenposten på Facebook og får med seg nyheter som popper opp der. Hun tror hun ville vært mer interessert og klikket seg

Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

videre om det kom en artikkel i norske medier om Malawi nå enn før. Det samme gjelder Anne (Australia). Når det dukker opp store ting om Australia i norske medier så leser hun saken garantert nå, og det ville hun ikke ha gjort før. Anette (Australia) leser saker om Australia hvis det kommer opp noe, men hun følger ingen australsk nyhetskanal.

Det tyder på at Mikkel (Canada) sin beskrivelse stemmer godt med hva mange av de andre utvekslingsstudentene også opplevde. Utvekslingen har gjort dem mer oppmerksom på nyheter fra det stedet de dro og koblet til personer de ble kjent med, men for de fleste har det har ikke endret noe grunnleggende i måten de oppsøker nyheter på. Det er med andre ord innholdsmessige endringer som reflekterer et utvidet relevansområde som påvirker nyhetsmediebruken. Det er likevel et paradoks at ikke flere fulgte med på vertslandsmedier på utveksling hvis interesse lå der, men det kan tyde på en modningsprosess rundt tilknytningen som først fikk uttrykk i ettertid.

7.2 Stedstilknytning

Utvekslingsstudentene i utvalget hadde ulik stedstilknytning før de dro, noe som påvirket utviklingen av tilhørighet til utvekslingslandet de dro til. I intervjuene ble utvekslingsstudentene spurt om hvor de føler seg mest hjemme, og om dette hadde endret seg etter utvekslingsopplevelsen. Jeg vil dele analysen i to deler, hvor jeg først fokuserer på utviklingen av lokalt orientert identitet og deretter på utviklingen av kosmopolitisk identitet. Jeg ønsker å vise hvordan disse henger sammen.

7.2.1 Utvikling av lokalt orienterte identiteter

Den lokalt orienterte identiteten er knyttet til lokalsamfunn. Som studenter har mange av informantene allerede tilknytning til flere lokalsamfunn i Norge fordi mange har flyttet fra hjemstedet for å studere. Elvestad (2006) sin studie av borteboende studenter viser at individers lokale orientering kan variere. Begrepene bostedslokal, hjemstedslokal og multilokal blir brukt for å beskrive hvordan ulike grupper av studenter orienterer seg i forhold til tidligere hjemsted og studiested. Det er med andre ord ofte slik at studenter er multilokale. Fordi jeg er interessert i utvekslingen som kulturmøte vil jeg ikke legge stor vekt på å skille mellom lokal og nasjonal

tilhørighet, men vise hvordan informantenes lokale identiteter endret seg på utveksling.

Når man flytter til et annet land vil man automatisk begynne å sammenligne kulturer, og antropologer har vist at det ligger i menneskets natur å være etnosentriske (Vettenranta 2010: 33). Flere av informantene beskrev at utvekslingen gjorde dem mer bevisst på hvor godt man har det i Norge og følte seg stolt av å være norsk. Are (USA) beskrev følelsen av å bo i et ordentlig og trygt land hvor ting er på stell som veldig god.

«Ikke at det er noe som rører deg veldig fra dag til dag, men det at det blir et opprør der, en skolemassakre, det skjer ikke i Norge. Den norske gode tryggheten da, det var det litt godt å komme tilbake til.» – Are (USA)

Han opplevde det mindre trygt å bo i USA fordi det alltid kunne skje dramatiske ting, noe han følte umulig kunne skje i Norge. Det viser en holdning til hjemlandet som harmonisk og fredfullt, i motsetning til den ellers farlige verden. Mia (Irland) følte det også sånn:

«Både ja og nei, veldig mange ting er veldig bra i Norge, på veldig mange måter best å bo i Norge, så jeg tror jeg setter mer pris på alt i etterkant og hvor godt vi har det etter jeg kom hjem, men så er det og ting som kunne vært annerledes. Jeg vet det er veldig likt andre steder og, og noen ting vil være dårligere og noen ting vil være bedre.» -Mia (Irland)

Mia (Irland) reflektere over både de positive sidene ved å bo i Norge og de tingene som kunne vært annerledes. Hun konkluderer med at hun synes det er best å bo i Norge, men understreker at også andre plasser har mye bra. Hennes holdning kan oppfattes etnosentrisk, men kan også reflektere at hun mener at Norge er det beste landet å bo i for henne siden hun har vokst opp der. Det viser at kulturmøtet fikk henne til å reflektere rundt sin norske identitet. Thea (Frankrike) ble mer stolt av å være fra Norge enn hun var før, selv om hun mente hun også ble mer åpen for andre kulturer.

«Før var jeg litt sånn, lille Norge, her er det så smått, det er så mange kule ting i verden. Nå ser jeg verdier som jeg er veldig glad i, her hjemme også.» – Thea (Frankrike)

Før hadde hun en opplevelse av Norge som lite og kjedelig og verden som stor og kul, men etter utveksling så hun at hun var glad i det trygge Norge likevel. Hennes holdning er noe av den samme som for Are (USA), hvor begge så på lille Norge som for trygt og kjedelig, men etter en periode i mer turbulente omgivelser var det nettopp disse tingene de savnet. Dette kan reflektere menneskers behov for trygge rammer

Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

(ontologisk sikkerhet). Theas tilfelle viser også at man både kan bli mer bevisst på positive sider ved Norge mens man blir mer åpen for andre kulturer.

Selv om mange beskriver en norsk identitet identifiserer de fleste seg mer med sitt hjemsted eller region mer enn med hele landet. Mikkel (Canada) identifiserer seg med (region i)-Norge, og føler ikke tilhørighet til Sør-Norge. Det viser at den lokale tilknytningen er sterkere. Det handler også om hvem man snakker med. I møte med utlendinger er den norske identiteten sterk, men i møte med andre nordmenn er den lokale identiteten sterkest. Anne (Australia) og Mats (Singapore) uttrykte en sterk tilhørighet til sitt hjemsted, og opplevde den stedstilhørigheten som sterk og uforanderlig.

«Det er (by). Det er der jeg skal bli gammel. Ikke nødvendigvis dit jeg skal over sommeren, men ja.» -Anne (Australia)

«Jeg tror jeg og alle (region)-lendinger tenker at jeg skal dø på (region)-landet. Det er ikke sikkert jeg gjør det, men jeg føler meg som en (region)-lending.» -Mats (Singapore)

De uttrykte en sterk tilhørighet til hjemstedet, og en tanke om at det var der de kom til å slå seg til ro, når den tid kom. De passer beskrivelsen hjemstedslokal (Elvestad 2006). En slik holdning kan påvirke viljen til å knytte sterke bånd til et nytt sted, og vil påvirke utviklingen av en ny lokal stedstilknytning.

Andre hadde et mer dynamisk forhold til sin stedsidentitet, og kunne føle tilhørighet til flere steder. De kan beskrives som multilokale (Elvestad 2006). Elin (Malawi) føler tilhørighet til hjemstedet, studiestedet og der hun var på utveksling fra videregående. Mari (Danmark) brukte kort tid på å føle seg hjemme i Danmark og opplevde at hun var hjemme i hjembyen, studiebyen og vertsbyen. Mia følte seg både stolt av å være norsk og av sin irske tilhørighet, og opplevde følelsen nesten like sterk.

«...kanskje likt mellom å være (region)-lending og være ire, man blir jo veldig stolt av å være norsk og, når man er utenfor. Norge er et spesielt lite land som ikke så mange vet så mye om, og da er det enda gøyere å fortelle om Norge.» – Mia (Irland)

Hun beskriver sin identitet knyttet til hjemstedet, og beskriver en stolthet rundt det å være norsk fordi Norge er et lite spesielt land folk vet lite om. Under utvekslingen styrket hun sin lokale identitet på samme tid som hun fikk en ny lokal stedsidentitet.

Are (USA) mener tilhørigheten styrkes av hvor man tilbringer mest tid, men føler at han har to hjem; hjembyen og studiebyen.

«Røttene mine kommer fra (by i Norge) da, men jeg trives mye bedre med å bo i (studiested i Norge)(...) Det er jo her jeg bor mest da, det er jo her det som skjer i livet litt utspiller seg. Veldig godt å bo for seg selv etter å ha vært hjemme en periode, men nå hører du at jeg sier hjem når det gjelder (by i Norge) også, så jeg har jo to hjem.» – Are (USA)

Han beskriver hvordan tilhørigheten henger sammen med hvor man bor, men at man selvfølgelig preges av hvor man kommer fra. Tiril (Tyskland) sier det ikke alltid er kun én plass som er hjemme. Hun føler seg hjemme både i Tyskland og Norge, både fordi hun har bodd der, men også fordi hun har familie og venner der. Hun tror også tilhørigheten avhenger av hvor lenge man bor et sted, og at den derfor kan endre seg.

«Hvis jeg flytter til Tyskland og skal bo der i ti år er det ikke sikkert at (landsdel) blir hjemme mer, men den byen blir hjem. Men jeg tror hjem-begrepet kan flytte på seg ja, men det har litt med tid og gjøre da.» – Tiril (Tyskland)

For henne kan derfor et hjem flytte på seg, og ved å bo i Tyskland har hun utviklet en stedsidentitet til byen hun bodde i. Hun viser en mer åpen holdning rundt tilhørighet som kan ha gjort det lettere for henne å knytte nye bånd enn for de hjemstedslokale som hadde bestemt seg hvor de ville tilbringe livet allerede.

For Anders (Singapore) handler stedstilknytning om menneskelige relasjoner, og han har tilknytning til steder hvor venner og familie er. Det samme gjelder for Thomas (Spania).

«Jeg føler jo først tilknytning til (by), det er der jeg har vennebasen min, men jeg har liksom ikke bodd der en stund, så jeg føler meg også sterkt tilknyttet til (by), men også Madrid.» – Thomas (Spania)

Han beskriver tilhørigheten sin som avhengig av hvor vennene og familie befinner seg, og hvor lenge man har bodd en plass. Thomas følte en sterk tilhørighet til Madrid og mente det hadde mye med menneskene han ble kjent med. Det forklarer også hvorfor mange har en sterk tilhørighet til hjembyen sin, ettersom det er der de har bodd lengst og har flest kontakter. Mia (Irland) og Mari (Danmark) hadde tilhørighet til vertslandet før de dro, og begge opplevde at denne ble betydelig styrket. Som halvt dansk var Danmark allerede hjemme for Mari (Danmark), men hun tror det ville gått fort uansett hvor hun hadde dratt. Mia så på Dublin som et hjem fra før, og denne følelsen ble ytterligere styrket.

«Jeg føler en veldig stor tilhørighet til Dublin, så jeg vil nok alltid se på det som et hjem på mange måter, det har jeg jo alltid gjort, men nå gjør jeg det nok i mye større grad enn jeg gjorde før jeg dro, så det er en veldig, Dublin vil alltid være veldig spesielt for meg.» -Mia (Irland)

Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

Hun beskriver hvordan Dublin alltid vil være noe spesielt for henne, som et andre hjem.

Erika (Frankrike) hadde en svak tilhørighet til Norge fra før. Hun har aldri følt seg veldig norsk og føler norsk kultur er veldig lukket. Etter et semester på utveksling følte hun en sterkere tilhørighet til Frankrike enn til Norge på grunn av den åpne kulturen.

«Jeg lurer nesten om jeg skal si Frankrike? Det hadde jeg jo aldri trodd på et halvt år, men jeg merker at jeg sammenligner alt med Frankrike og det er Frankrike som vinner og det rare var at jeg følte meg så hjemme der fra dag én, så trygg og lykkelig og glad og jeg følte det passet.» -Erika (Frankrike)

Siden hun beskriver seg selv som å passe bedre med franskmenn enn nordmenn opplevde hun ganske raskt en tilhørighet til Frankrike. Dette hadde nok sammenheng med at på grunn av hennes svake tilhørighet til Norge var mer åpen for, og ønsket å passe inn i vertslandet. Anette (Australia) følte mer tilhørighet til Australia enn til andre steder i Norge.

«Kanskje mest fra(by), fordi jeg synes det er så forskjell på folk. Jeg klarer ikke helt å identifisere meg med nordlendinger for eksempel. Ofte da. Jeg føler vel kanskje mer at jeg er fra (by) enn at jeg er norsk.» -Anette (Australia)

Anette (Australia) beskriver at hun føler seg mest fra (by) og sliter med å føle tilhørighet til andre steder i Norge. Hun kunne godt tenke seg å flytte til Australia hadde det ikke vært for at familien ville blitt så lei seg. Hun skulle ønske hun kunne ha halve livet i her og halve livet der. På mange måter beskriver Anette (Australia) en tilhørighet som for henne var sterkere enn hennes identitet som nordmann. Dette kommer til uttrykk da hun snakket om framtiden og mulighetene for å bo i Australia:

«Ja, og jeg husker at de australske vi ble kjent med kommenterte at «du er mye mer australsk enn det du tror du er», på en måte. Måten jeg snakket på og ting jeg sa. Jeg trivdes så godt med å kunne surfe da. Jeg har lyst til at hvis jeg får barn at når de vokser opp kan få trene masse på stranden uten å måtte flytte til Stavanger.» – Anette (Australia)

Hun beskriver hvordan Australiere fortalte hvor godt hun passet inn der, og hvor godt hun trivdes med å surfe. For henne er tanken på å flytte til en annen del av Norge fjernere enn tanken på å flytte til andre siden av jorda. Hun ser helt klart Australia som et mulig andre hjem.

Den eksisterende tilknytningen til lokalsamfunn i Norge var med på å forme deres tilknytning til vertslandet. Mange styrket sin norske identitet i møte med andre

kulturer og fikk et større bevissthet rundt hvor bra de faktisk har det i Norge. I tillegg opplevde flere en tilhørighet til vertslandet. Man kan derfor si at utveksling både styrket den eksisterende lokale identiteten og ga muligheter for utviklingen av nye. Under vil jeg vise hvordan jeg mener lokalt orientert identitet spiller en rolle i utviklingen av kosmopolitisk identitet.

7.2.2 Utvikling av kosmopolitisk identitet

Verdensborgerskap kan betraktes som en holdning eller ønske om å høre til en videre verden, og en verdensborger har evnen til å være global og lokal på samme tid (Vettenranta 2010: 67). Denne definisjonen peker på to forhold som er viktige. For det første trenger ikke en verdensborger å løsrive seg fra sin lokalt orienterte identitet, men har derimot tilgang til flere steder samtidig, som multilokal. For det andre handler det om å ha en global bevissthet som blant annet kan gi seg uttrykk i tilhørighet på høyere plan. I delkapittelet over har jeg vist at informantene har flere lokale identiteter. Under intervjuene ble de også spurt om de følte tilhørighet til høyere nivåer enn land; som skandinav, europeer eller verdensborger. Dette for å identifisere kosmopolitiske trekk. Jeg var spesielt interessert i informantenes refleksjoner rundt sin plass i verden, som kom fram i samtale om verdensborgerskap.

De fleste av informantene synes det var uproblematisk å identifisere seg som skandinav, og foretrakk gjerne dette over Europeer.

«Jeg tror kanskje jeg ville sagt skandinav, og det blir jo litt sånn at man spiller på stereotypiene når man er utlandet, og jeg ble jo litt sånn en av skandinavene, så det har kanskje formet meg sånn sett.» – Thea (Frankrike)

Thea (Frankrike) beskriver hvordan man i utlandet spiller på stereotyper og hvordan det var lett å bli en del av skandinavene. Det viser at hun føler en tilhørighet til Skandinavia og opplever det som en ganske lik enhet. Erika (Frankrike) føler seg som vist tidligere ikke veldig norsk, men har ikke problemer med å identifisere seg som skandinav.

«Jeg har nok aldri tenkt, jeg er jo norsk, men det er mer fordi jeg er født i Norge, jeg har aldri følt meg veldig norsk, da ville jeg kanskje heller sagt skandinav siden jeg har bodd et halvt år i Danmark og spesielt siden Danmark er hakket mer åpent enn Norge. Jeg er nok ikke sånn kjempebegeistret over Norge på en måte.» – Erika (Frankrike)

Hun beskriver at hun heller vil kalle seg skandinav, spesielt siden hun har bodd i Danmark tidligere og de oppleves av Erika som mer åpne enn nordmenn. Hennes

Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

manglende tilhørighet til Norge knyttes opp mot at hun som person har en mer åpen personlighet enn nordmenn flest, og hun kjenner seg derfor ikke igjen i beskrivelsen av den reserverte nordmannen. For Eskil (Italia) føles det ikke som at Norge er en del av Europa, mens tilhørigheten til Skandinavia står sterkt.

«Jeg tenker mer på Skandinavia som en enhet, og jeg føler når man snakker om Europa så føler jeg ikke Norge er med i den betegnelsen. Ting skjer i Europa, hva betyr det; jo Frankrike, Italia, Spania, Tyskland, whatever (...) Kanskje fordi det er et kontinent litt vekk fra oss. Jeg regner ikke med Norge når jeg tenker på Europa. Oss og dem (...) Avstand fysisk og i Skandinavia er vi tre land som har ganske likt språk og kultur og som skiller seg fra resten, og at vi er tre utrolig like og velstående land uten de samme problemene som resten av Europa, så.» - Eskil (Italia)

For Eskil (Italia) regnes ikke Skandinavia som en del av Europa på grunn av det han opplever som fysisk og kulturell avstand. Han gjør et tydelig skille mellom «oss» i Skandinavia og «dem» andre. Eskil (Italia) sin forklaring beskriver konstruksjonen av ekskluderende barrierer (Sampedro 1998). Det er en vanlig mekanisme i dannelsen av kollektiv identitet å lage et skille mellom den gruppen man selv tilhører og de andre. Alle utvekslingsstudentene var komfortable med å identifisere seg som skandinaver, noe som kan beskrives som et kosmopolitisk trekk å orientere seg på et høyere nivå. Man kan likevel diskutere om det er stor nok kulturell forskjell til å fungere godt som et kriterium for verdensborgerskap. Det gjør i hvert fall ikke det alene, og spesielt ikke om man som Eskil bygger opp slike ekskluderende barrierer. Et viktig aspekt i det å regnes som verdensborger må være at man greier å se forbi konstruksjoner av «oss» og «dem».

Turisten og verdensborgeren

Jeg har delt inn utvekslingsstudentene i to grupper som har gjort seg tydelige gjennom intervjuene, en inndeling som bygger på Hannerz (1990) sin beskrivelse av «turister» og «verdensborgere¹⁰». Inndelingen skiller mellom lokal og kosmopolitisk identitet ved at turistene fikk flere lokale identiteter, men manglet den globale bevisstheten som er knyttet til en verdensborger. Turistene hadde sterkest tilknytning til Norge, og fikk tilknytning til utvekslingsstedet i form av et sted de godt kunne besøke igjen, men som de opplevde manglet en del av kvalitetene som trengs for at de kunne føle seg hjemme der. Verdensborgerne opplevde å knytte sterke bånd til utvekslingsstedet og kunne godt tenke seg å flytte dit. De opplevde stedet som sitt andre hjem, og så

---

¹⁰ Jeg velger å bruke det norske begrepet verdensborger framfor kosmopolitt for ikke å forvirre i min diskusjon rundt kosmopolitten.

både fordeler og ulemper ved Norge og utvekslingslandet. Inndelingen er basert på hvordan informantene selv beskrev sin tilhørighet som sterkest, og begrepene vil jeg bruke videre når jeg undersøker sammenhengen mellom ulike typer stedstilknytning og nyhetsmediebruk.

For Eskil (Italia) var ikke tanken på å bli boende fristende, men hans tilknytning handlet mer om å ha en plass å dra på ferie til eller pensjonere seg i.

«Det var som en midlertidig plass da, en plass det var veldig kjekt å være, men det var ikke det jeg identifiserte meg med.» – Eskil (Italia).

Han forklarte at årsaken til at han kun ville være i Italia på ferie eller under pensjonisttilværelsen var at han ikke kunne identifisere seg med arbeidskulturen og opplevde samfunnsstrukturene som dårligere enn i Norge. Det var tydelig at han egentlig ønsket at ting var som i Norge, bare med god mat og fint vær. Anne (Australia) beskrev utvekslingen rett og slett som en lang ferie, med andre ord et sted midlertidig sted hun skulle forlate etter en periode. Noe av det samme opplevde Anders (Singapore), med badebasseng på skolen, sol og varme følte det litt som om han var på ferie. Han tilbrakte mye tid på reise i regionen, og knytter derfor ikke så sterke bånd til Singapore at han følte det var hjemme. Tilhørigheten de knyttet var preget av det Hannerz (1990) kaller hjem pluss. Det er den samme tilknytningen turister kan knytte i møte med et feriested, hvor det de egentlig ønsker er at ting er som hjemme, bare med noen ekstra goder, som for eksempel sol eller billig alkohol eller naturopplevelser. Felles for de som følte en tilknytning som en turist var at de var fornøyd med å besøke stedet igjen i en kortere periode, men kunne ikke se for seg å flytte dit permanent.

Eskil (Italia) og Anne (Australia) føler de ble mer norske av å være på utveksling, og føler seg ikke som verdensborgere.

«Nei, ikke helt, jeg liker å reise men jeg vil bo i Norge, og Norge er hjem og det er her jeg vil bo og ha familie og sånt.» – Eskil (Italia)

«Nei, jeg tror at da jeg bodde i London gikk jeg på internasjonal skole og majoriteten av de hadde jo flytta tre år der og fire år der, så jeg tror de var litt sånn, men jeg tror jeg ble norskere. Fordi jeg liker veldig godt sånn som ting er i Norge, jeg føler meg norskere av å være i utlandet.» – Anne (Australia)

Begge uttrykker et ønske om å bo i Norge på lang sikt, og at de foretrekker hvordan ting er i Norge. Anne (Australia) føler seg mer norsk av å være i utlandet. Av alle

Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

utvekslingsstudentene har de færrest kosmopolitiske trekk, og er lett å plassere i kategorien turist.

Thea (Frankrike) beskriver seg som komfortabel med og glad i å være med folk fra hele verden, og glad i å være på nye steder. Denne holdningen tyder på at hun er reiseglad og verdensvant, men sier lite om kosmopolitisk tilknytning. Mats (Singapore) mener at toleranse er et viktig aspekt i det å være verdensborger.

«Det eneste er jo at man er mer tolerant, sånn ordentlig tolerant, ikke sånn at da må man ha demokrati sånn som oss, men sånn at du faktisk aksepterer at ting ikke er sånn som du ønsker at de skal være.» - Mats (Singapore)

For Mats handler det å være en verdensborger om å legge bort den etnosentriske holdningen og akseptere andre kulturen uten å prøve å forandre dem. En slik holdning er viktig i møte med andre kulturer, og viser at han har tydelige kosmopolitiske trekk. Mia (Irland) føler seg som en verdensborger fordi hun har en tilhørighet til verden, har venner mange steder og føler seg mer velkommen siden hun vet at noen møter henne:

«Ja, jeg tror det. At Norge er der jeg bor, men det er ikke mitt eneste hjem, på en måte. At jeg har en tilhørighet nesten hvor hen jeg går i verden, ikke bare til Norge.» - Mia (Irland)

Hun beskriver at hun lett føler en tilknytning til nye steder når hun er på reise. Dette stemmer godt overens med en verdensborger. Erika (Frankrike) idealiserer begrepet og ser på det som en veldig positiv ting som stemmer overens med sånn hun ønsker å være:

«Jeg føler meg hvert fall mer verdensborger nå fordi jeg har bodd i utlandet på to forskjellige plasser (...) Ja, jeg tenker det er en veldig positiv ting, å være åpen til verden og alle land og fler kulturisme og mangfold og, det er jo verdiene mine i hvert fall sånn som jeg ønsker.» -Erika (Frankrike)

Hun legger til grunn at man må ha bodd forskjellige plasser i utlandet for å være en verdensborger, og beskriver et sett med verdier hun tenker man må ha for å være en verdensborger. Erika (Frankrike) har på mange måter den globale bevisstheten som en verdensborger har. Tiril (Tyskland) beskriver seg selv mer som en Europaborger fordi hun kun har bodd forskjellige steder i Europa. Hun mener det ikke holder å ha bodd i andre europeiske land, men mener man minst må ha bodd på et annet kontinent for å kalle seg verdensborger. Selv om Mikkel (Canada) har bodd på ulike kontinenter opplever han ikke seg selv som verdensborger av den grunn. Han synes Canada og Norge er for like til å kunne kalle seg det. De peker på et viktig aspekt som handler om å ha tilgang til ulike kulturer ikke bare steder med stor geografisk avstand. Jeg

velger derfor å regne Tiril (Tyskland) som verdensborger på grunn av bevisstheten rundt dette og sin interaksjon med lokalbefolkningen i utvekslingslandet, mens Mikkel (Canada) er vanskeligere å plassere. Mikkel (Canada) følte tilhørighet til Vancouver og hadde det veldig bra på utveksling. Han kunne godt tenke seg å være litt lenger eller reist tilbake. Hans tilhørighet til Canada preges mest av interesse for skisport, (hjem pluss) og jeg tolker han derfor mer som en turist.

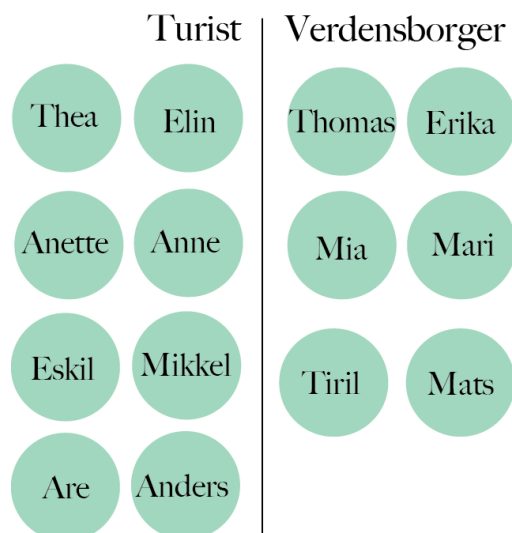
Anette (Australia) syns hennes opphold i Australia har gjort henne til en verdensborger, men føler mest tilhørighet til den vestlige verden.

«Av og til. Jeg tror jeg kunne bodd mange steder jeg, jeg tror jeg kunne bodd i California, Australia, Norge, kanskje Sveits. (...) jeg tror ikke jeg kunne passet inn i et land det ikke er velutviklet, jeg tror ikke jeg ville følt meg hjemme der.» - Anette (Australia)

Hun nevner flere steder hun kunne bodd, alle vestlige land. At hun kun føler tilhørighet til den vestlige verden gjør at hun ikke kan sies å ha den globale bevisstheten en verdensborger har. Selv om hun føler seg som en verdensborger velger jeg å plassere henne under kategorien turist på grunn av sin holdning.

Under er en oversikt over den fullstendige inndelingen av informantene som enten turister eller verdensborgere.

Figur 4: Inndeling av informantene etter stedstilknytning:

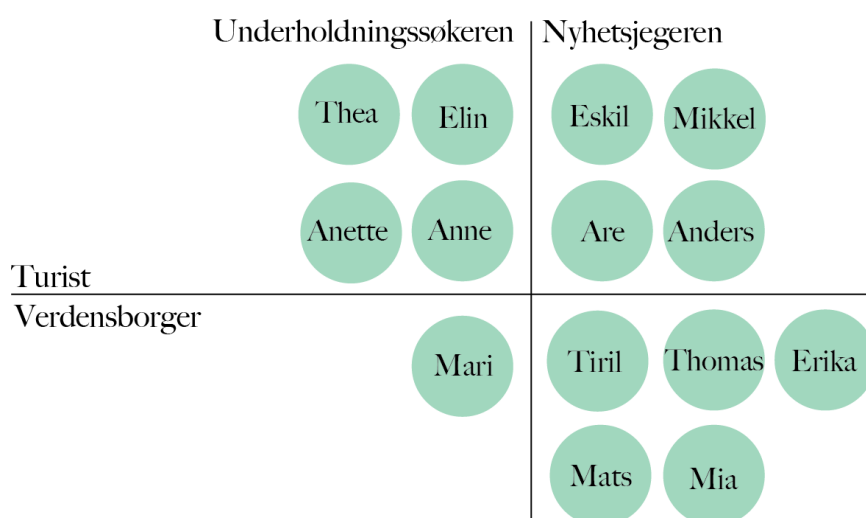

6 av informantene havnet i kategorien verdensborger. I neste kapittel vil jeg trekke linjer mellom nyhetsmediebruken og stedstilknytningen, og se på hvordan språk og utvekslingslengde spiller inn på dette.

8 Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

Ved å se på hvordan nyhetsmediebruken til informantene endret seg kan man si to ting om stedstilknytning. For det første er den geografiske tilstedeværelsen viktig for at medieinnholdet oppleves som relevant. Mediebruken gikk ned fordi de ble tatt ut av dens kontekst og informantene opplevde at nytteverdien sank. For det andre viser nyhetsmediebruken at de fortsatt hadde størst tilknytning til Norge fordi de på tross av den manglende geografiske tilstedeværelsen opplevde det mest språklig og kulturelt tilgjengelig å bruke norske medier, og brukte dem til å bekrefte sine bånd til lokalsamfunn og nasjon. Det viser hvordan stedstilknytning handler like mye om det sosiale felleskapet man har med lokalsamfunnet, og at dette til dels går på tvers av rom. Mediebruken viser at informantene hadde sterkest tilknytning til det norske samfunnet, noe som preget nyhetsmediebruken og igjen forsterket tilknytningen. Nyhetsmediebruken kan med andre ord både avsløre eksisterende stedstilknytning og brukes for å utvikle den og nye identiteter. Ved å koble sammen de to dikotomiene rundt mediebruk og stedstilknytning vil jeg kunne se nærmere på sammenhengen mellom nyhetsmediebruk og stedstilknytning i utvalget.

Figur 5: Sammenhengen mellom nyhetsmediebruk og stedstilknytning:

Illustrasjonen viser at de som var underholdningssøkende nyhetsmediebrukere lettest ble turister, og de som var nyhetsjegere kunne bli begge, men de fleste ble verdensborgere.

Fire av informantene havnet i beskrivelsen underholdningssøkende turist. Det er den minst fordelaktige kategorien sett fra et normativt samfunnsperspektiv. Lav nyhetsinteresse før de kom, kun turisttilhørighet da de dro. Anette, Anne og Elin hadde lite kontakt med andre enn norske og deres nettverk kan beskrives som monokulturelt. De var også kun et semester på utveksling. Thea hadde et multikulturelt nettverk, men slet med språket, noe som påvirket både mediebruk og muligheten til å komme inn i det franske samfunnet. Fire av informantene kan beskrives som nyhetsjagende turister. Alle disse er gutter, og tre av fire dro på utveksling kun et semester. De hadde multikulturelle nettverk bortsett fra Mikkel, som omgikk mest nordmenn. Kun én informant er underholdningssøkende verdensborger. Mari var i utgangspunktet vanskelig å plassere fordi hun allerede hadde en stedstilknytning til vertslandet gjennom familie. På den måten var hun dra før i kategorien verdensborger. Hennes nyhetsinteresse plasserer henne derimot tydelig innenfor underholdningssøkerne. Ved å være alene som underholdningssøkende verdensborger viser det at det er vanskelig å bli en verdensborger om man ikke har interesse for nyheter.

Det er flest informanter i kategorien nyhetsjagende verdensborger. Dette kan beskrives som «idealtypen» som er en opplyst global borger. Med unntak av Erika var de andre informantene på utveksling et år. Erika skilte seg ut ved å bli veldig sterkt knyttet til vertslandet på kort tid. Dette kan skyldes hennes sterke motivasjon og egeninnsats for å bli en del av det franske lokalsamfunnet. Felles for de alle er at de har en interesse for politikk, med unntak av Mia. Hun hadde tilknytning til steder fra før, noe som ble forsterket gjennom oppholdet. Alle hadde et multikulturelt nettverk. Poenget mitt med illustrasjonen er å støtte opp under mitt argument om at nyhetsmediebruk påvirker stedstilknytning, således si meg enig i Elvestad (2008) som hevder at forholdet mellom stedstilknytning og mediebruk er sirkulært: nyhetsmediebruken både avslører og utvikler stedsidentiteten.

Utover de årsakene som er beskrevet over var det spesielt to andre forhold som påvirket nyhetsmediebruken. For bruk av vertslandsmedier var språk et hinder for de

Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

som dro til et fremmedspråklig land uten de nødvendige språkkunnskapene. Som vist var språk kun en ressurs når man har kommet opp på et høyt mestringsnivå, og kan oppleves som en begrensning både sosialt og for nyhetsmediebruken om man ikke mestrer. Det vil derfor være interessant å se hvordan språk, nyhetsmediebruk og stedstilknytning spiller sammen. Vedlagt (vedlegg 3) finner du en figur som viser sammenhengen mellom språk, nyhetsmediebruk og stedstilknytning. De fleste i begge språkgrupper var nyhetsjegere. Når man legger på stedstilknytning kan man heller ikke se noe spesiell fordel av å dra til et tredjespråklig land eller ikke. Like mange verdensborgere finnes blant begge gruppene. Man kan derfor ikke si at språk spiller noen tydelig positiv eller negativ rolle for stedstilknytning utover det som ble presentert i kapittel 5. At utvekslingsstudentene kun var i vertslandet en begrenset periode ble også trukket fram som en årsak til ikke å føle at innsatsen som måtte til for å skaffe den nødvendige oversikten i et nytt mediebilde var verdt det. Vedlagt (vedlegg 4) er en illustrasjon over sammenhengen mellom tid, nyhetsmediebruk og stedstilknytning. De fleste som dro et år på utveksling var nyhetsjegere. Ved å allerede være interessert i nyheter og samfunnet rundt seg, og ha lenger tid på å lære det nye samfunnet og kjenne hadde de bedre forutsetninger for å få en sterk stedstilknytning. Ved å sammenligne med hvem som endte opp med sterk tilknytning stemmer dette godt overens. De fleste som dro på utveksling et år var nyhetsjegere og ble verdensborgerne. Det viser at tid og nyhetsinteresse påvirker stedstilknytning.

8.1 Hva innebærer det å være en kosmopolitt?

Når Beck (2008) mener man trenger et kosmopolitisk blikk i det moderne samfunn, så er det de Elvestad (2008) kaller «lokale kosmopolitter» som har best forutsetninger for et slikt blikk. I mitt utvalg vil det tilsvare verdensborgerne. Jeg er enig med Elvestad (2008) når hun sier at lokale kosmopolitter har best forutsetning for et kosmopolitisk blikk, men opplever at hennes firdeling trenger en justering. Der Elvestad (2008) deler inn folk i enten lokale, kosmopolitter, lokale kosmopolitter eller frakoblede, vil jeg hevde at de aller fleste av oss alltid vil være lokale, og det å være kosmopolitt uten noen lokal tilknytning nærmest vil være umulig, og kan beskrives som en frakopling fra samfunnet på lik linje med de øvrige frakoblede; det vil si uten reell kontakt med omverden. For at stedstilknytning kan regnes som kulturell kapital

som Merton (1949, 1968) hevder må man slik jeg ser det enten være lokalt orientert, turist, eller lokal kosmopolitt, verdensborger.

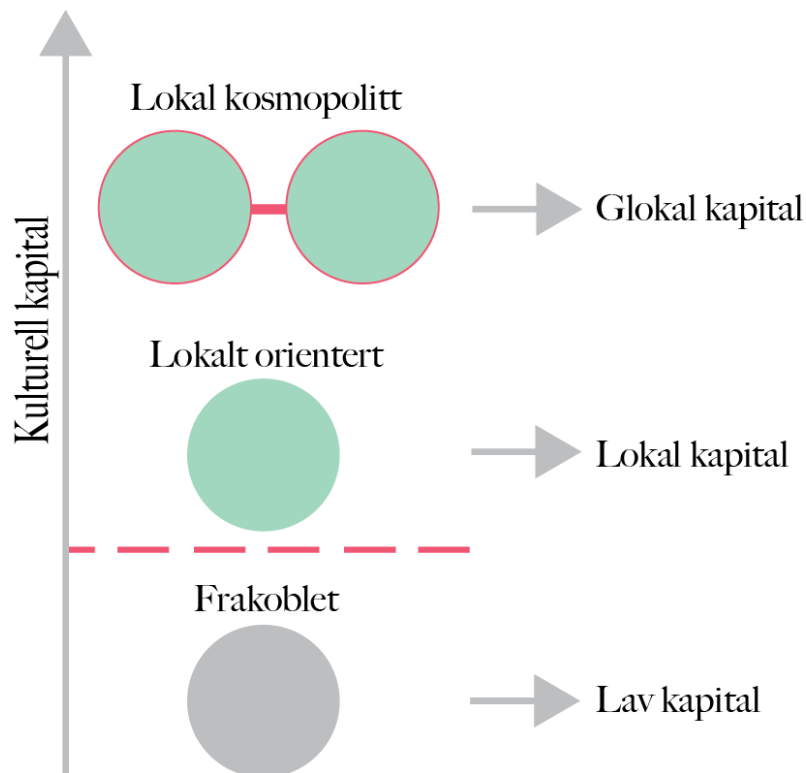
Slik jeg oppfatter det kan man derfor enten være lokal eller lokal kosmopolitt, noe som reflekterer inndelingen av utvalget mitt. De som ble turister har en sterk norsk identitet, gjerne til flere lokale steder i Norge, men de representerer kun en kultur¹¹. Verdensborgerne har på sin side både en tilknytning til flere enn et lokalsamfunn men de har også vist at de har en form for kosmopolitisk refleksjonsevne. Det å være lokal kosmopolitt handler ikke om å løsrive seg fra sin lokale tilknytning, men heller en bevisstgjøring rundt ulike kulturer som gjør en i stand til å navigere på tvers av og tilpasse seg nye kulturer lettere, et såkalt kosmopolitisk blikk (Beck 2006) eller en global bevissthet (Rantanen 2005). Jeg vil hevde at jo flere lokale steder man opplever tilknytning til, jo større mulighet er det for å oppnå en slik kosmopolitisk refleksjon. Å være kosmopolitt blir derfor det å ha høy tilpasningsdyktighet og toleranse i møte med andre kulturer. Under vil jeg presentere en modell på former for stedstilknytning, som er en modifikasjon av Elvestad (2008) sin modell som selv var basert på Merton (1949, 1968) dikotomi. Her vises stedstilknytning i kulturell kapital.

---

¹¹ Selvfølgelig finner det motkulturer i Norge men sammenlignet med forskjellene mellom norsk kultur og for eksempel spansk er forskjellene innenfor Norge små i denne sammenhengen.

Nyhetsmediebruken avslører og utvikler stedstilknytning

Figur 6: Ulike former for stedstilknytning og kulturell kapital:

Modeller viser at det finnes to typer kulturell kapital gjennom stedstilknytning, enten som lokalt orientert eller som lokal kosmopolitt. Slaatta (2002) understreker at kulturell kapital er nasjonalt strukturert og mener at for mennesker med erfaringer fra flere kulturelle er mulig å snakke om en form for global kapital. Siden jeg hevder at en slik global kapital ikke er mulig alene, vil lokale kosmopolitter derfor best beskrives som å ha en form for *glokal kulturell kapital*. Jeg velger å bruke begrepet glokal som Robertson (2012) bruker for å beskrive hvordan mennesker lever både lokalt og globalt i dagens samfunn. Det å være kun kosmopolitt regnes som like lite fordelaktig som de som er frakoblet, fordi mennesker er grunnleggende lokale. Derfor har jeg slått sammen de to typene i det jeg i modellen kaller frakoblet. Modellen viser en stigning fordi jeg hevder at glokal kapital er en høyere form for kulturell kapital. Det kan minne om skillet til Holt (1998) mellom lav og høy kulturell kapital, men jeg vil i motsetning til Holt legge lokal kapital til grunn for utviklingen av glokal kapital, som en grunnstein. Det betyr at man ikke kan oppnå glokal kapital uten lokal forankring.

9 Konklusjon

Jeg har i denne studien vært interessert i nyhetsmediebrukens bidrag i utviklingen av tilknytning til lokalsamfunn og tilknytning til det globale. Ved å studere nyhetsmediebruk blant studenter som har flyttet ut av Norge og hjem igjen ønsket jeg å studere hvordan nyhetsmediebruken gjenspeiler deres tilknytning og interesse for samfunnene de har bodd i. Jeg ønsket å undersøke hvordan nyhetsmediebruken til utvekslingsstudenter kunne fortelle noe om hvorvidt noen er mer kosmopolitiske og andre er mer lokalt orienterte.

Jeg har gjennomført en kvalitativ analyse av utvekslingsstudenters mediebruk for å belyse sammenhengen mellom nyhetsmediebruk og stedstilknytning. Dette har jeg gjort gjennom å intervjuer norske utvekslingsstudenter om sin nyhetsmediebruk før, under og etter utvekslingsoppholdet. Jeg var interessert i konstruksjonen av lokale og kosmopolitiske identiteter, og har brukt Merton (1949, 1968) sin distinksjon som teoretisk utgangspunkt. Forskningsspørsmålet mitt var *Hvordan har nyhetsbruken til utvekslingsstudentene bidratt til utviklingen av lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter hos dem?* med delspørsmål som ønsket å belyse nyhetsmediebrukens endring i bruk og funksjon under utveksling og hvordan nyhetsmediebruk og stedstilknytning ble påvirket av utvekslingsoppholdet.

I analysen ble informantenes nyhetsmediebruk kartlagt, og i tråd med Høst (2010) delte jeg inn nyhetsmediebrukerne i enten nyhetsjegere eller underholdningssøkere. De fleste i utvalget var nyhetsjegere. Jeg har delt analysen i to hoveddeler, som (1) har sett på nyhetsmediebruken under utveksling og (2) endringer i nyhetsmediebruk og stedstilknytning som følger av utvekslingsoppholdet. Selv om tilgangen på digitale nyhetskilder, som de fleste av informantene omtalte som sin hovedkilde til nyheter, var lik som hjemme gikk nyhetsmediebruken ned under utveksling. Språkvansker og en begrenset tidsperiode ble belyst som mulige årsaker til nedgangen.

Studien har vist at i stede for å snakke om lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter knyttet til ulike former for kulturell kapital er begrepet lokal kosmopolitt

Konklusjon

og *glokal kulturell kapital* mer beskrivende for forholdet mellom lokalt orienterte og kosmopolitiske identiteter. Det å ha en kosmopolitisk stedstilknytning innebærer i praksis å være frakoblet lokal tilhørighet, noe jeg mener er like uheldig som å være helt frakoblet. En lokal kosmopolitt er derimot tilknyttet flere lokalsamfunn og har som følge av dette fått et kosmopolitisk blikk på verden. Det betyr ikke at alle med flere lokale identiteter oppnår dette, men at lokal forankring er en forutsetning for å oppnå en glokal kulturell kapital.

Norske medier ble brukt for å oppnå ontologisk trygghet. Det viser at utvekslingsstudentens fortsatt anså Norge som «nærmest» følelsesmessig. Vertsmediene ble brukt i som verktøy for å integreres i vertslandsamfunnet, og for å kompensere for den tapte sosiale funksjonen norske medier pleide å ha, men som forsvant da mediebruken ble løsrevet sin geografiske kontekst. Hvorfor kun enkelte ønsket å integreres i vertslandet kan forklares av individuelle forskjeller som for eksempel om deres motivasjon for utvekslingen var indre eller ytre motivert. I tillegg til å se på hvordan nyhetsmediebruken endret seg fordi respondentene var geografisk frakoblet sin vanlige medievirkelighet var det enkelte ting som tilgangen til en ny medievirkelighet gjorde. De aller fleste gikk riktignok tilbake til sine gamle medievaner da de kom hjem til Norge. Det man imidlertid ser er at informantene fikk en økt interesse for utvekslingsstedet de dro til, og ville lettere klikket seg inn på noe som var relevant for det stedet eller de personene de møtte på utveksling enn før. Størst endring så man hos de som ble kjent med folk fra mange steder, som opplevde at flere steder fikk betydning for dem og ble interessante å følge med på. Det viser at de som fikk multikulturelle nettverk ekspanderte sitt interessefelt i tråd med hvor de nye bekjentskapene kom fra.

Jeg håper denne oppgaven har bidratt til ny kunnskap om hvilken rolle mediene kan spille for utvekslingsstudenter eller andre som flytter en periode utenlands i forhold til både å opprettholde kontakten med Norge og bli kjent med nye steder utenfor. Ved bruk av kvalitative intervjuer som metode kan ikke resultatene automatisk generaliseres, verken til andre utvekslingsstudenter, andre unge voksne eller nordmenn generelt. Utvekslingsstudenter er en spesiell gruppe med høy kulturell kapital fra før. Mer representative studier vil kunne vise om sammenhengen også

finner sted blant andre unge voksne og blant folk som har bodd en periode i utlandet generelt. Undersøkelsen kan likevel belyse noen interessante tendenser i sammenhengen mellom nyhetsmediebruk og stedstilknytning som viser at mediebruk kan gi innblikk i personers identitetsforhandling. Den viser også at utvekslingsstudentene i utvalget ikke er stedløse, men har tilknytning til et eller flere lokalsamfunn som multilokale, og lokal tilknytning er en forutsetning for utviklingen av global kulturell kapital fordi det handler om en global bevissthet rundt ulike kulturer.

Denne studien har vist at mediebruk kan være en måte å studere forskjeller i hvordan utvekslingsstudenter føler tilknytning til lokalsamfunn i Norge og de landene de besøker. Det trengs flere studier av hvordan mediene kan spille en rolle for hvordan vi forholder oss til samfunn på lokalt og globalt nivå. Kanskje kan en resepsjonsstudie av bruk av norske og utenlandske medier belyse dette. En studie av norske mediers utenriksdekning kunne belyst mediernes rolle i skapelsen av global bevissthet fra et avsenderperspektiv. Som nevnt var det tendenser til en kjønnsdeling blant typen mediebrukere, og det kunne vært interessant å undersøkt videre om dette påvirker stedstilknytningen. Siden utveksling løftes fram som en måte å skape verdensborgere (jamfør St, meld. 14) ville et evaluerende studie av hvilken rolle utveksling spiller som tiltak fra den norske stat for å gjøre flere studenter til verdensborgere? Det er hvert fall tydelig at utveksling i seg selv ikke kan være en garanti for dette, og at mediebruk, motivasjon og individuelle forskjeller spiller inn.

Litteraturliste

- Anderson, B. (1996). Forestilte fellesskap. *Refleksjoner omkring nasjonalismens opprinnelse og spredning*.
- Askoy, A. & Robins, K. (2000). Thinking across spaces. Transnational television from Turkey. *European Journal of Cultural Studies*, 3(3), 343-365.
- Bakøy, E. (2006). Å føle seg hjemme langt hjemmefra. Innvandrere og satellittfjernsyn. *Norsk Medietidsskrift*, 13(2), 98-113.
- Beck, U. (2006). *The Cosmopolitan Vision*. Cambridge: Polity Press.
- Beck, U. (2008, 17. januar). Til kamp mot kapitalens globale makt, *Morgenbladet*.
- Bochner, S. (1982). The social psychology of cross-cultural relations. I S. Bochner (red.), *Cultures in Contact. Studies in cross-cultural interaction* Oxford: Pergamon Press.
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: a social critique of the judgement of taste*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Carey, J. (1989). *Communications as Culture: Essays on Media and Society*. Boston: Unwin Hyman.
- Caspersen, J., Hovdhaugen, E. & Karlsen, H. (2012). *Ulikhet i høyere utdanning. En litteraturgjennomgang for perioden 2002-2012*. Oslo: NIFU
- Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks and Global Communication. *The ANNALS of American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 78-93.
- Cohen, R. (1997). *Global diasporas: an introduction*. London: UCL Press.
- Corbin, J. & Strauss, A. (1990). Grounded Theory Research: Procedures, Canons, and Evaluative Criteria. *Qualitative Sociology*, 13(1).
- Dayan, D. & Katz, E. (1994). *Media Events: The Live Broadcasting of History*. Harvard: Harvard University Press.
- Ekren, R. (2014). Sosial reproduksjon av utdanning? *Samfunnspeilet*, 5.
- Elliott, P. (1980). Press performance as political ritual. I H. Christmas (red.), *The Sociology of Journalism and the Press: Sociological Review Monograph 29*. Keele: University of Keele.
- Elvestad, E. (2006). Lokal, kosmopolitt eller frakoblet? En analyse av stedstilknytning og bruk av lokalaviser. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 47(4), 545-574.
- Elvestad, E. (2007). Ressurs eller flukt? Unge norsk-vietnameseres bruk av «hjemlandsmedier». *Norsk Medietidsskrift*, 14(1).
- Elvestad, E. (2008). *Stedløse mediebrukere?: empiriske studier av stedstilknytnings betydning for mediebruk og sosial integrering* (bind 2008:311). Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Elvestad, E. (2009). Introverted Locals or World Citizens? A Quantitative Study of Interest in Local and Foreign News in Traditional Media and on the Internet. *Nordicom Review*, 30(2), 105-123.
- Frisén, A. & Hwang, P. (red.). (2006). *Ungdomar och identitet*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Furnham, A. & Bochner, S. (1982). Social difficulty in a foreign culture: an empirical analysis of culture shock. I S. Bochner (red.), *Cultures in Contact*. Oxford: Pergamon Press.

- Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Giddens, A. (2000). *Runaway World. How Globalization is Reshaping our Lives*. New York: Routledge.
- Hagen, I. (1997). Communication to an Ideal Audience: News and the Notion of the 'Informed Citizen'. *Political Communication*, 14(4), 405-419.
- Hagen, I. (2000). *Medias publikum. Fra mottakar til brukar?* Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Hannerz, U. (1990). Cosmopolitans and Locals in World Culture. *Theory, Culture and Society*, 7(2-3), 237-251.
- Hannerz, U. (1996). *Transnational connections: culture, people, places*. London and New York: Routledge.
- HiOA. (2011). Hvorfor ta utveksling? , fra <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/Utveksling/Hvorfor-ta-utveksling>
- Hjarvard, S. (2001). *News in a globalized society*. Göteborg: Nordicom.
- Holt, D. B. (1998). Does Cultural Capital Structure American Consumption? *Journal of Consumer Research* 25(1), 1-25.
- Hylland Eriksen, T. (2007). *Globalization. The key concepts*. Oxford New York: Berg.
- Høst, S. (2010). *Hvordan blir vi oppdatert? Kontakt med forskjellige nyhetskilder 1994-2009*. Paper presentert på Norske medieforskerlags konferanse 2010: Journalistikkens samfunnsoppdrag, Ålesund.
<http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/154116/notat15-10.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Katz, E., Blumler, J. G. & Gurevitch, M. (1973-1974). Uses and Gratifications Research. *The Public Opinion Quarterly*, 37(4), 509-523.
- Kunnskapsdepartementet. (2009). *Internasjonalisering av utdanning* (St. Meld. nr. 14). Oslo Det kongelige kunnskapsdepartement Hentet fra <https://http://www.regjeringen.no/contentassets/a0f91ffae0d74d76bdf3a9567b61ad3f/no/pdfs/stm200820090014000dddpdfs.pdf>.
- Lelkes, Y., Iyengar, S. & Sood, G. (2013). *The hostile audience: Selective exposure to partisan sources and affective polarization*. POL3509: Media, Opinion and Political Behavior. NTNU Trondheim.
- Matthews, B. & Ross, L. (2010). *Research methods: a practical guide for the social sciences*. Harlow: Pearson Longman.
- McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory* (4 utg.). London: Sage Publications.
- Merton, R. K. (1949). Patterns of Influence: A Study of Interpersonal Influence and of Communication Behavior in a Local Community. I P. F. S. Lazarsfeld, F.N. (red.), *Communication Research 1948-1949*. New York: Harper & Brothers
- Merton, R. K. (1968). *Social Theory and Social Structure. 1968 Enlarged Edition*. New York: The Free Press.
- Moldoveanu, M. & Stevenson, H. (2001). The self as a problem: the intra-personal coordination of conflicting desires. *Journal of Socio-Economics*, 30, 295-330.
- Norris, P. (2000). Global Governance and Cosmopolitan Citizens. I J. S. Nye (red.), *Governance in a Globalizing World*. Washington DC: Brooking Institute Press.
- Peterson, R. A. & Kem, R., M. (1996). Changing Highbrow Taste: From Snob to Omnivore. *American Sociological Review*, 61(Oktober), 900-907.

Konklusjon

- Putnam, R. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon and Schuster.
- Rantanen, T. (2005). *The Media and the Globalization*. London: Sage Publications.
- Reinemann, C., Stanyer, J. & Legante, G. (2011). Hard and soft news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 221-239.
- Rizvi, F. (2000). International education and the production of global imagination. I N. T. Burbules, C. (red.), *Globalization and education: critical perspectives*. New York: Routledge.
- Robertson, R. (2012). Globalisation or glocalisation? *Journal of International Communication*, 18(2), 191-208. doi:10.1080/13216597.2012.709925
- Sampedro, V. (1998). Grounding the Displaced. Local media consumption in a transnational environment. *Journal of Communication*, 48(2), 125-143.
- Sedikides, C., Gaertner, L., Luke, M., O' Mara, E. & Gebauer, J. (2013). A Three-Tier Hierarchy of Self-Potency: Individual Self, Relational Self, Collective Self *Advances in Experimental Social Psychology* (bind. 48): Elsevier.
- Silverman, D. (2011). *Qualitative research: issues of theory, method and practice*. Los Angeles, Calif.: Sage.
- SIU. (2011). *Mobilitetsrapport 2011*. Oslo Senter for internasjonalisering av utdanning
- Slaatta, T. (2002). Med Bourdieu som utgangspunkt. Medienes makt. *Sosiologi i dag*, 32(1-2), 93-126.
- Stamm, K. R. (1985). *Newspaper Use and Community Ties - Toward a Dynamic Theory*. New Jersey: Alex Publishing Corporation.
- Sæther, I. S. A. (2008). *Medie og nyhetsvaner blant fremmedkulturelle ungdommer*. Master i medievitenskap, Universitetet i Bergen, Bergen. Hentet fra <http://hdl.handle.net/1956/2937>
- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Thompson, J. B. (1995). *The Media and Modernity. A social theory of the media*. Cambridge: Polity Press.
- Tjora, A. H. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Vettenranta, S. (2010). *Mediegrafi. En metode for å forske på og undervise i globalisering*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Aalberg, T. & Elvestad, E. (2005). *Mediesosiologi*. Trondheim: Norske Samlaget.
- Aalberg, T., Van Aelst, P. & Curran, J. (2010). Media Systems and the Political Information Environment: A Cross-National Comparison. *the International Journal of Press/Politics*, 15(3), 255-271. doi:10.1177/1940161210367422

Linkene til webkildene i denne oppgaven ble testet og fungerte 30.mai 2015.

10 Vedlegg

10.1 Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide

Presenter deg selv og kort om prosjektet. Informer om opptak, samtykke og anonymisering.

Oppvarming:

- Fortell litt om deg selv, hva du studerer osv.
- Kan du fortelle litt om hvor og hvorfor du dro på utveksling?
  - o Vanskelig avgjørelse?
    - Hva tenkte du om det å være borte fra venner og familie før du dro?
    - Hva tenkte du om det være borte fra hjemstedet før du dro?
- Hvordan opplevde du det å være borte fra venner og familie?
  - o Var det andre sider ved det å være borte fra hjemstedet du tenkte på?
- Hva håpte du å få ut av perioden som utvekslingsstudent?
  - Kunnskap i et fag jeg studerer
  - Kunnskap om stedet og landet jeg var i
  - Nye venner på utvekslingsstedet
  - Utvikle meg selv, økt kulturforståelse
  - o Lykkes du med det?
  - o Fikk du noe annet viktig ut av studieoppholdet?

Nyhetsbruk til vanlig

- Hva er nyheter for deg?
- Hvilke nyheter interesserer deg vanligvis?
  - o Innenriks/utenriks
  - o Politikk/samfunnsliv
  - o Sport/
  - o Populærkultur/musikk/litteratur
- Hvis utenriksnyheter: Hvilken type?
- Hvilke nyhetskilder bruker du?
- Vil du si at du er over/under gj.snittet interessert i nyheter?
  - o Hvor mye tid bruker du omtrent på nyheter en vanlig dag?
- Beskriv en vanlig dag med bruk av medier? Hvilke rutiner har du?

Nyhetsbruk på utveksling

Konklusjon

- Hvilke medier brukte du mens du var på utveksling?
- Hvordan var den vanlige dagen med nyhetsbruk?
- Leste du norske nyheter?
  - o Hvorfor?
  - o Leste du andre typer nyheter enn det du vanligvis gjør?
    - Hvilke typer nyheter fra Norge opptok deg mest?
- Hvordan holdt du deg oppdatert på ting i lokalsamfunnet du bodde i?
- Brukte du sosiale medier mye?

Endringer

- Hvis du tenker på nyhetsbruken din før og etter du var på utveksling, har du merket noen endring?
- Leser du (fortsatt) nyheter fra utvekslingsstedet?
- Tror du at du leser mer utenriksnyheter nå?

Global bevissthet

- Hvor føler du mest tilhørighet (sted)?
  - o Hvor er "hjemme" for deg?
- Kjenner du til begrepet verdensborger? Hva tenker du om det?
- Føler du deg som en verdensborger?
- Har det å dra på utveksling påvirket din stedsidentitet?
  - o Hvordan har det påvirket din stedsidentitet?
    - Har du fått et nytt sted du føler deg «hjemme»?
    - Føler du deg mest tilknytning til byen du var på utveksling i eller til landet du var i?

Avrunding:

- Er det noe du ønsker å tilføye eller et tema vi ikke har snakket om?
- Har intervjuet handlet om det du på forhånd tenkte det kom til å handle om?
- Noen siste bemerkninger?

Forklar hvordan intervjuet skal brukes og hvor resultatene vil bli publisert

Gjenta garanti om anonymitet og forklar hvordan data skal oppbevares.

10.2 Vedlegg 2: Epostforespørsel

Hei,

Internasjonal seksjon har mottatt en forespørsel fra en masterstudent ved NTNU som skriver masteroppgave om norske utvekslingsstudenters nyhetsbruk. I denne forbindelse ønsker hun å komme i kontakt med studenter som har vært på utveksling i 2013/2014. Forespørselen finner dere nedenfor; vi ber om at dere kontakter studenten direkte på [XXXXX](#) dersom dette er av interesse for dere.

Mvh

Internasjonal seksjon.

"Kjære tidligere utvekslingsstudent,

Medieutviklingen har ført til at vi i mindre grad bruker de samme mediene og at vi i større grad bruker medier på tvers av og uavhengig av landegrenser. I tillegg har mulighetene for å reise og studere i utlandet økt, og flere tilbringer deler av studietiden i utlandet. Jeg skriver en master om norske utvekslingsstudenters nyhetsbruk, og ønsker i den sammenheng å gjennomføre intervjuer med studenter som har vært på utveksling i løpet av 2013/2014. Du trenger ikke være spesielt interessert i nyhetsmedier.

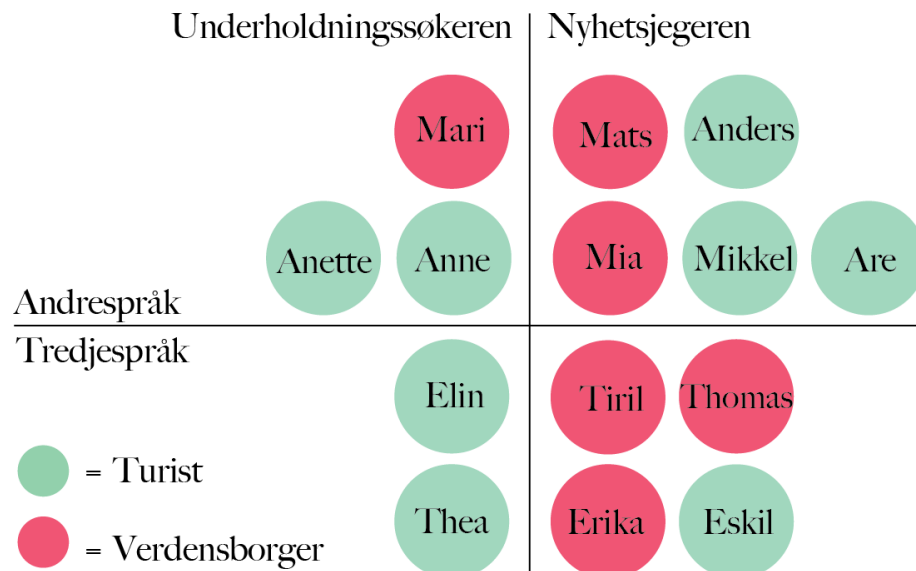
Intervjuet varer maks én time, og kan gjennomføres der du måtte ønske det over en kaffe/te. Målet er å få gjennomført intervjuene før juleferien.

Har du mulighet til å sette av en liten time i forskningens navn? Send en epost til: [XXXXX](#)

Intervjudata vil bli behandlet konfidensielt og vil ikke kunne kobles til enkeltpersoner i etterkant."

Konklusjon

10.3 Vedlegg 3: Sammenhengen mellom språk, nyhetsmediebruk og stedstilknytning:

10.4 Vedlegg 4 Sammenhengen mellom tid, nyhetsmediebruk og stedstilknytning:

